

รายงานการวิจัย

เรื่อง

แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ปีการศึกษา 2555

คำนำ

การวิจัยของสถาบันการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาเป็นประโยชน์ในการจัดหาข้อมูลสนับสนุนการวางแผน การกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของผู้บริหาร การวิจัยของสถาบันการศึกษาจึงมีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันนั้น วิเคราะห์การดำเนินงานสภาพแวดล้อม กระบวนการของสถาบัน จัดหาสารสนเทศเพื่อการบริหาร พัฒนานโยบายและการนำไปปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยทุกด้านของสถาบัน และใช้ผลการวิจัยเพื่อประโยชน์ในการจัดหาสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบายของมหาวิทยาลัย ปรับปรุงพัฒนางานทั้งด้านการบริหาร การจัดการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพการศึกษา

รายงานการวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความร่วมมือของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม ศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ ศรีพล รองศาสตราจารย์ อมรา รอดดารา รองศาสตราจารย์ ดร.อำไพรัตน์ อักษรพรหม ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาตรวจแบบสอบถาม คณะกรรมการพิจารณาทุนวิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่สนับสนุนให้ทุนวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตตามเป้าหมายของการวิจัยที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้

รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย

วิทยาลัยครุศาสตร์

สิงหาคม 2555

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง : แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ผู้วิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย

ระยะเวลาดำเนินการจนแล้วเสร็จ : เมษายน - สิงหาคม 2555

การศึกษาเรื่องแรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิหลังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 2) ศึกษาแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 3) เปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) นักศึกษาแต่ละคณะ/สาขา ที่มีเพศ อายุ ความสามารถต่างกัน และเข้าชั้นเรียนจำนวน 189 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สอบถามแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสถาบัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance)

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัย

2. แรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นเป็นแรงจูงใจและความต้องการส่วนตัวของนักศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ การมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

แรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความมั่นคงก้าวหน้าด้านอาชีพเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ความเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยกย่องในสังคม

แรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ชื่อเสียงคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ หลักสูตรเกี่ยวข้องกับงานที่ทำหรือจะทำในอนาคต

3. แรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสถาบันการศึกษาระหว่าง นักศึกษาชายและหญิง ระหว่างนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน และระหว่างนักศึกษาที่มีที่อยู่ต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

แรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ ระหว่างนักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน ระหว่างปีที่ศึกษาต่างกัน ระหว่างคณะ/สาขาต่างกัน และระหว่างทุนที่ได้รับต่างกัน นักศึกษา มีแรงจูงใจและความต้องการทั้ง 2 ด้านไม่แตกต่างกัน

ส่วนแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ระหว่างนักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน ระหว่างปีที่ศึกษาต่างกัน ระหว่างคณะ/สาขาต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ระหว่างนักศึกษาได้รับทุนต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ	6
เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการในการศึกษา	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	27
เอกสารเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจและความต้องการ	48
ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการ	51
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล	
สรุปผลการวิจัย	62
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	67

	หน้า
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	75
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	77
ภาคผนวก ค ประกาศมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เรื่องการให้ทุนอุดหนุน โครงการวิจัยในชั้นเรียน	80
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ	41
ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	42
ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ที่อยู่ปัจจุบัน	43
ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม วุฒิการศึกษาที่ใช้สมัครเรียน	44
ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปีที่ศึกษา	45
ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามคณะ หรือสาขาวิชา	46
ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม ทุนการศึกษาที่ได้รับ	47
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจและความต้องการส่วนตัว	48
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ	49
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจและความต้องการ ด้านสถาบันการศึกษา	50
ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการส่วนตัวของนักศึกษา ต่างคณะหรือสาขา	51
ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา ต่างคณะหรือสาขา	51
ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ของนักศึกษาต่างคณะหรือสาขา	52
ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา ต่างอายุ	52
ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา ต่างอายุ	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 16	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ของนักศึกษาต่างอายุ	53
ตารางที่ 17	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา ต่างที่อยู่	54
ตารางที่ 18	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา ต่างที่อยู่	54
ตารางที่ 19	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ของนักศึกษาต่างที่อยู่	55
ตารางที่ 20	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา ต่างวุฒิการศึกษา	55
ตารางที่ 21	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา ต่างวุฒิการศึกษา	56
ตารางที่ 22	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ของนักศึกษาต่างวุฒิการศึกษา	56
ตารางที่ 23	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา ต่างปีที่ศึกษา	57
ตารางที่ 24	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา ต่างปีที่ศึกษา	57
ตารางที่ 25	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ของนักศึกษาต่างปีที่ศึกษา	58
ตารางที่ 26	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา ต่างคณะหรือสาขา	58
ตารางที่ 27	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา ต่างคณะหรือสาขา	59
ตารางที่ 28	แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ของนักศึกษาต่างคณะหรือสาขา	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา ต่างทุนที่ได้รับ	60
ตารางที่ 30 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา ต่างทุนที่ได้รับ	60
ตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ของนักศึกษาต่างทุนที่ได้รับ	61

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพเต็มไปด้วยการแข่งขัน การศึกษาถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตของคนในสังคม การศึกษาเป็นกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้นเร็วขึ้น ใช้ประโยชน์แก่ชีวิตได้มากขึ้น มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบเรียนรู้จากสื่อการเรียนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเรียนรู้จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นับจากอดีตถึงปัจจุบันและกำลังก้าวข้ามสู่นาถาคต การศึกษายังคงเป็นกลไกหลักของการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงกับการเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีวิวัฒนาการของศาสตร์ต่างๆ อย่างไม่หยุดยั้งด้วยความรู้ความสามารถของมนุษย์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการการศึกษา และการศึกษานั้นเองที่หวนกลับมาพัฒนาศาสตร์แต่ละศาสตร์เป็นวงจรไม่รู้จบ

การศึกษาขั้นบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงที่เป็นการศึกษาต่อเนื่องจากการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความมุ่งหมายเพื่อให้บัณฑิตสามารถแสวงหาความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นการผลิตกำลังคนระดับสูงให้กับประเทศ การศึกษาต่อส่วนของบุคคลที่มีความต้องการ ศึกษาในระดับสูงขึ้นนี้เป็นบุคคลที่ต้องการจะเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในเรื่องดังกล่าวคือ ฐานะทางสังคมเศรษฐกิจ อายุ และการศึกษาที่ได้รับ นับว่าทุกเรื่องเป็นสิ่งสำคัญ แต่ข้อเท็จจริงที่สำคัญอย่างยิ่งคือความสัมพันธ์ระหว่างระดับที่จะเข้าเรียนกับความรู้ หรือการศึกษาที่ได้เรียนมาก่อน คำกล่าวข้างต้นเป็นไปทำนองเดียวกับ อุดุลย์ วิริยเวชกุล (2542 : 27 – 36) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลเข้าศึกษาต่อก็เพื่อที่จะได้รับความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะที่เหมาะสมกับปริญญาที่แต่ละบุคคลเข้ามาศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถหางานทำได้ตรงกับความรู้ความสามารถหรือทักษะที่ตนได้เรียนมา นอกจากนี้ ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์ (2547 : 1) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อคือค่านิยมในปริญญา การได้รับปริญญาชั้นสูงจะมีประโยชน์ในการทำงาน เพราะลักษณะการทำงานหลายอย่างในประเทศไทยขึ้นอยู่กับปริญญาไม่ได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความสามารถ คำกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับ รุ่งทิวา ประสพสันต์ (2543 : 3) ที่กล่าวว่าการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษานั้นแต่ละคนอาจมี

เหตุผลหรือมีเหตุจูงใจแตกต่างกัน เช่น ต้องการได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นเพื่อนำไปพัฒนางานในหน้าที่ให้เจริญก้าวหน้า ความต้องการเพิ่มวุฒิทางการศึกษาเพื่อนำไปประกอบ การแสดงหาความก้าวหน้า และความมั่นคงในชีวิตการทำงานนั้น

การศึกษาระดับอุดมศึกษา ควรเป็นการศึกษาเพื่อการผลิตมันสมองของชาติ ต้องมิใช่ การศึกษาที่มุ่งเน้นการแข่งขันด้านปริมาณแต่ขาดการคำนึงถึงคุณภาพ ในธุรกิจการศึกษาที่แผ่ขยาย ไปทั่วทั้งสังคมไทยในปัจจุบัน แต่ต้องเป็นการศึกษาเพื่อ “อุดมปัญญา” ที่สามารถเป็นที่พึ่งทางสมอง และสติปัญญา และการหาทางออกของท้องถิ่นและประเทศได้ บัณฑิตศึกษาเป็นการจัดการศึกษา ขึ้นสูงกว่าปริญญาตรี เป็นการเรียนรู้ของผู้รู้และมีวุฒิภาวะทั้งกาย สมอง ทางจิตใจ อารมณ์และสังคม เป็นการเรียนแบบผู้ใหญ่ที่เป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ต้องแสดงให้เห็นอาจารย์ที่ปรึกษาและทราบว่า ผู้เรียนมีความรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนเอง คิดเอง และทำเอง ผู้เรียนอย่าได้คาดหวังว่า อาจารย์ที่ปรึกษา จะบอกให้ทำอย่างโน้นอย่างนี้ หรือมาช่วยแก้ไขเนื้อหาสาระให้ถูก ผู้เรียนต้องแสดงให้เห็นที่ปรึกษา ทราบว่า ข้อเขียนหรือวิทยานิพนธ์ของตนนั้นทำด้วยตนเอง มีความคิดริเริ่ม เป็นความรู้ใหม่ ที่ผู้เรียนเสนอ และอธิบายหรือชี้แจงด้วยเหตุผลและข้อมูลที่ชัดเจนได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน จึงเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ลึกซึ้งเฉพาะทาง ครอบรอบในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด เพื่อเป็นผู้รอบรู้ ตลอดเป็นนักวิชาการ วิชาชีพระดับสูง ที่เทียบพร้อมด้วยวินัย จริยธรรม คุณธรรม และรักในวิชาการ วิชาชีพของตนเองอย่างแท้จริง

การจัดการศึกษาของเอกชน ถือเป็นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามแนวทางของ ราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ต้องการให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สามารถ จัดการศึกษาได้ในทุกระดับและทุกประเภทตามที่กฎหมายกำหนด และเป็นไปตามแนวคิด การแบ่งเบาภาระของรัฐ

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตได้เริ่มจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในปีการศึกษา 2528 มี คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่รับผิดชอบ มีสำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัยทำหน้าที่ด้านธุรการ และด้านบริการต่างๆ ในระดับสาขาวิชาเป็นผู้รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนภายใต้ การควบคุมของคณะกรรมการ เพื่อให้การดำเนินงานในแต่ละหลักสูตรได้มาตรฐาน ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตมีหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทั้งหมด 22 หลักสูตร มหาวิทยาลัยจึงได้มี การกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการใหม่ โดยให้หลักสูตรที่บัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้พัฒนาในระยะแรก อยู่ในความดูแลของบัณฑิตวิทยาลัยต่อไป แต่สำหรับหลักสูตรใหม่ที่พัฒนามาจากคณะวิชาให้อยู่ใน ความควบคุมดูแลของคณะวิชานั้นๆ ในปี 2554 พบว่าจำนวนผู้สมัครไม่เข้าไปตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ ประกอบกับยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลที่นักศึกษาเลือกเข้ามาเรียนที่บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องแรงจูงใจและความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภูมิหลังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
3. เพื่อเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,809 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) นักศึกษาแต่ละคณะ/สาขาที่มีเพศ อายุ ความสามารถคล้ายกัน จากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 และเข้าชั้นเรียน การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการใช้หลักร้อยละของเคอร์ลิงเจอร์(Kerlinger) จากประชากร จำนวนหลัก 1,000 ใช้ 10% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 189 คน

2. การวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมประเด็นสำคัญในการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 ภูมิหลังของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ที่อยู่ปัจจุบัน วุฒิการศึกษาที่ใช้สมัคร ชั้นปีที่กำลังศึกษา คณะหรือสาขาวิชาที่ศึกษา ทวนการศึกษา

2.2 แรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษา 3 ด้าน คือ แรงจูงใจและความต้องการส่วนตัว แรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ และแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา

2.3 ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยทำการศึกษากับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554

4. นิยามศัพท์

แรงจูงใจและความต้องการ หมายถึง เหตุผล อิทธิพล หรือปัจจัยต่างๆ ที่เป็นแรงกระตุ้น หรือ แรงผลักดันให้นักศึกษาเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แรงจูงใจและความต้องการส่วนตัว หมายถึง แรงจูงใจและความต้องการที่เกี่ยวข้อง กับความสนใจส่วนตัว การมีความรู้และมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น การได้รับวุฒิเพิ่มหรือสูงขึ้น การมีชื่อเสียงเกียรติยศและศักดิ์ศรี การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การมีเพื่อน

แรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ หมายถึง แรงจูงใจและความต้องการที่เกี่ยวข้อง กับการเปลี่ยนอาชีพ การประกอบอาชีพหลัก การประกอบอาชีพรอง หรืออาชีพเสริม ความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อยู่ในวิชาชีพ ความเป็นอาชีพที่สังคม ต้องการ ความเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และได้รับการยกย่องในสังคม

แรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบัน หมายถึง แรงจูงใจและความต้องการที่เกี่ยวข้อง กับมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสทางการศึกษา หลักสูตรเกี่ยวข้องกับงานที่ทำหรือจะทำในอนาคต หลักสูตรนำไปในชีวิตประจำวันได้ การประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย ชื่อเสียง มาตรฐานและ คุณภาพของมหาวิทยาลัย ระบบการศึกษาอำนวยความสะดวก มาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ชื่อเสียงคุณภาพของอาจารย์ ผู้สอน ค่าใช้จ่ายเป็นที่ยอมรับ

ระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง การศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยนำไปใช้ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามาศึกษาต่อ ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
2. ผลการวิจัยที่ได้ใช้เป็นแนวทางในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์การเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ให้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

3. ผลการวิจัยที่ได้นำไปใช้ในการเพิ่มจุดเด่น และปรับปรุงจุดด้อย ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯให้มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

4. ผลการวิจัยนำไปเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย วางแผนการบริหารหลักสูตร และวางแผนการรับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยในปัจจุบันต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต มีเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ
2. เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการในการศึกษา
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
4. เอกสารเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการ

1. ความหมายของแรงจูงใจ

ไทย ทิพย์สุวรรณกุล (2539 : 211) กล่าวว่า แรงจูงใจ (motivation) ได้มีผู้ให้นิยามไว้
หลายท่าน แต่นิยามที่มีความครอบคลุมมากที่สุดนั้น เป็นนิยามตามปทานุกรมศัพท์ทางจิตวิทยา
ที่เขียนโดย โฮเรช บี อิงลิช และเอวา แชมป์เนย์ อิงลิช (Horace B. English and Chamney English
1970) ซึ่งนิยามไว้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. แรงจูงใจเป็นตัวแปรที่อยู่ภายในของบุคคลซึ่งควบคุมการแสดงพฤติกรรมของบุคคล
นั้นๆ ความหมายในแนวนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสัญชาตญาณ สัญชาตญาณนี้เป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมา
ตั้งแต่เกิดปฏิบัติการตอบสนองที่เป็นสัญชาตญาณ ไม่จำเป็นต้องเกิดจากการเรียนรู้ เช่น เด็กทารก
ที่หิวมักจะดูดปากหรือร้องไห้ เด็กที่อยู่คนเดียวในที่มืดจะเกิดความกลัวจนร้องไห้ เป็นต้น

2. แรงจูงใจเป็นกระบวนการเชิงทฤษฎีที่มากระตุ้นให้บุคคลส่งพลังตอบสนองต่อสิ่งใด
สิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งการตอบสนองดังกล่าวจะเด่นกว่าการตอบสนองอื่นๆ ที่อยู่ในสภาพการณ์
เดียวกัน ความหมายในแนวนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับแรงขับ (drive) ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล
เมื่อบุคคลอยู่ในสภาพที่ไม่สมดุล ก็จะเกิดแรงขับมากระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง
ออกมาเพื่อตอบสนองความไม่สมดุลดังกล่าว เช่น เวลาที่หิวมากคนบางคนจะมีสติ พยายามหาอาหาร
เพื่อรับประทานด้วยความรวดเร็ว หรือเมื่อเห็นคนตกน้ำก็จะรีบกระโดดลงไปช่วยหรือหาทาง
ช่วยทันที หรือเด็กนักเรียนที่พยายามเรียนให้เก่งเพื่อให้เพื่อนยอมรับและยกย่อง เป็นต้น

3. แรงจูงใจเป็นแรงที่เกิดจากกิจกรรมซึ่งถูกบุคคลนำมาใช้เพื่อกระตุ้นให้บุคคลอื่น
แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาตามที่บุคคลแรกต้องการ ความหมายในแนวนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งเร้า

(stimulus) ที่มากระตุ้นทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม สิ่งเร้าดังกล่าวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกตัวบุคคล ที่แสดงพฤติกรรม ซึ่งอาจจะเป็นคำชม รางวัล หรือสิ่งจูงใจอื่นก็ได้ เมื่อบุคคลได้แสดงพฤติกรรม ดังกล่าวออกมาแล้ว จะได้รับสิ่งเร้าภายนอกที่ตนพึงพอใจ ดังนั้น จึงพยายามแสดงพฤติกรรมนั้นๆ อีก เช่น นักเรียนที่ตอบคำถามของครูในชั้นเรียนได้ ครูก็จะชมเชย ดังนั้นเมื่อครูถามคำถามในชั้นเรียน ครั้งใด นักเรียนที่ตอบได้จะพยายามแข่งกันตอบเสมอ เป็นต้น

จากนิยามทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า แรงจูงใจหมายถึง ปัจจัยใดๆ ก็ตาม ที่มากระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา ปัจจัยดังกล่าวอาจเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลนั่นเอง (ตามนิยามในลักษณะที่ 1 และ 2) หรือเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายนอกตัวบุคคลนั้นก็ได้ (ตามนิยามในลักษณะที่ 3)

2. ประเภทของแรงจูงใจ

นักจิตวิทยาแบ่งแรงจูงใจออกเป็นประเภทต่างๆ เพื่อให้สะดวกต่อการศึกษาและอธิบาย ให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง วิธีการแบ่งประเภทของแรงจูงใจอาจมีหลายวิธี แต่ในที่นี้จะนำเสนอ เพียง 2 วิธีที่นิยมแบ่งกันมาก คือ 1. แบ่งโดยพิจารณาจากลักษณะของแรงจูงใจ และ 2. แบ่งโดยพิจารณาจากที่มาของแรงจูงใจ การแบ่งแต่ละวิธีมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. แบ่งโดยพิจารณาจากลักษณะของแรงจูงใจ

โดยแบ่งแรงจูงใจออกเป็น 2 ประเภท คือแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motive) และแรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motive) แต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แรงจูงใจภายใน เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล เมื่อบุคคลมีสภาพที่ไม่สมดุล แรงดังกล่าวจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา แรงที่มากระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนี้ มิใช่เพียงเพื่อสนองตอบความต้องการของร่างกายเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงการสนองตอบความต้องการทางด้านจิตใจ โดยเฉพาะความพึงพอใจของบุคคลด้วย ตัวอย่างของพฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจภายในที่พบเห็นอยู่เสมอ ได้แก่ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพหรือร้องไห้ของเด็กทารกที่หิวนม พฤติกรรมการแบ่งปันดินสอและยางลบของนักเรียนให้แก่เพื่อนที่ไม่มีได้ใช้ พฤติกรรมของบุคคลที่ช่วยเหลือเด็กข้ามถนนจนตนเองต้องประสบอุบัติเหตุ เป็นต้น

1.2 แรงจูงใจภายนอก เป็นแรงซึ่งเกิดจากสิ่งเร้าหรือสิ่งจูงใจต่างๆ ที่ถูกนำมากระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา และทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ การให้สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจนี้ในทางจิตวิทยาเรียกว่า การเสริมแรง (reinforcement) พฤติกรรมใดๆ

ก็ตาม ถ้าได้รับการเสริมแรงสม่ำเสมอแล้ว พฤติกรรมดังกล่าวจะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่มีการเสริมแรง พฤติกรรมดังกล่าวจะค่อยๆ หายไปในที่สุด ตัวอย่างพฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจภายนอกที่พบเห็นอยู่เสมอ ได้แก่ พฤติกรรมของเด็กนักเรียนที่ทำงานพิเศษทำเพราะต้องการเงินทุนสำหรับเรียนหนังสือ พฤติกรรมของเด็กนักเรียนที่ขยันเรียนมากกว่าปกติเพื่อต้องการค่าชมเชยจากพ่อแม่ พฤติกรรมการบริจาคเงินช่วยเหลือการกุศลทางวิทยุโทรทัศน์ เพื่อต้องการให้มีการประกาศชื่อของตนในสื่อดังกล่าว เป็นต้น

2. แบ่งโดยพิจารณาจากที่มาของแรงจูงใจ

ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ แรงจูงใจทางร่างกาย แรงจูงใจทางจิตวิทยา และแรงจูงใจทางสังคม แต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แรงจูงใจทางร่างกาย การที่เด็กนักเรียนบางคนที่กระหายน้ำมากๆ ถ้ายังไม่ได้ดื่มน้ำเขาจะกลืนน้ำลายตัวเองบ่อยๆ พยายามหาน้ำเพื่อที่จะดื่ม เมื่อได้มีโอกาสดื่มน้ำ เขาจะดื่มอย่างรวดเร็วและดื่มในปริมาณที่มากกว่าปกติ หรือเคยเห็นเด็กนักเรียนที่มักจะนั่งหลับในชั้นเรียนเสมอๆ ในช่วงเวลาบ่ายเนื่องจากอากาศในห้องเรียนเย็นสบาย พฤติกรรมการกลืนน้ำลายตัวเอง พยายามหาน้ำดื่มและดื่มอย่างรวดเร็วในปริมาณที่มากกว่าปกติ หรือพฤติกรรมการนั่งหลับในห้องเรียนนั้น เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการของร่างกายเพื่อหาสิ่งชดเชยให้ร่างกายเกิดความสมดุล สิ่งที่มากระตุ้นให้เด็กนักเรียนเกิดพฤติกรรมดังกล่าว คือแรงจูงใจประเภทหนึ่งที่เรียกว่า แรงจูงใจทางร่างกาย นั่นเอง ดังนั้นหากจะนิยามความหมายของคำว่าแรงจูงใจทางร่างกายแล้ว จะนิยามได้ว่าแรงจูงใจทางร่างกาย เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากความต้องการของร่างกายซึ่งไม่สมดุล ทำให้เกิดพฤติกรรมสนองตอบความต้องการของร่างกาย มีผลต่อสิ่งที่ร่างกายขาดไป เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการหลับนอน ความต้องการขับถ่าย เป็นต้น

2.2 แรงจูงใจทางจิตวิทยา พฤติกรรมของนักเรียนที่มักพบในห้องเรียนอยู่เสมอ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาคือ พฤติกรรมการหยิบฉวยเอาสิ่งของของเพื่อนไปเป็นของตนเอง ทั้งที่สิ่งของดังกล่าวไม่มีราคาค่างวดอะไรเลย แต่หยิบฉวยเอาไปเพื่อเรียกร้องความสนใจจากครูและเพื่อนๆ ในห้องเท่านั้น หรือพฤติกรรมการรื้อค้นกระเป๋าเพื่อนนักเรียนของเพื่อน เพียงเพื่อให้รู้ว่ามียะไรอยู่ในกระเป๋าเพื่อนนักเรียนของเพื่อนเท่านั้น เป็นต้น พฤติกรรมของนักเรียนดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากต้องการความเอาใจใส่จากผู้อื่น หรือความอยากรู้อยากเห็น สิ่งที่มากระตุ้นให้เด็กนักเรียนเกิดพฤติกรรมดังกล่าวคือ แรงจูงใจทางจิตวิทยา นั่นเอง

แรงจูงใจทางจิตวิทยา เป็นแรงจูงใจที่สนองตอบความต้องการทางด้านจิตใจ มีผลต่อสุขภาพจิตของบุคคล แม้ว่าแรงจูงใจประเภทนี้จะมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์น้อยกว่าแรงจูงใจทางร่างกาย แต่จะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีความสมดุลทางด้านจิตใจ ทำให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามที่ต้องการ ตัวอย่างของแรงจูงใจทางจิตวิทยาที่สำคัญ ได้แก่ ความต้องการความรักจากผู้อื่นความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องต่างๆ ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นเอาใจใส่ตนเอง เป็นต้น

2.3 แรงจูงใจทางสังคม เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูตลอดจนสภาพของสังคมที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับด้วย ซึ่งเป็นผลทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา แรงจูงใจทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่สำคัญ มี 4 ประเภท คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าวและแรงจูงใจใฝ่พึ่งพา แต่ละประเภทจะมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามที่บุคคลต้องการได้ คนบางคนตั้งความหวังในชีวิตไว้สูงมาก แต่จะมีความพยายามที่จะหาทางทำให้ตนสมความมุ่งหวัง ทั้งๆ ที่รู้ว่าโอกาสที่จะสมหวังดังกล่าวมีน้อย ในขณะที่คนบางคนกลับตั้งความหวังในชีวิตไว้ต่ำ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ตนเองผิดหวัง ลักษณะพฤติกรรมของคนในกลุ่มแรกจะเป็นพฤติกรรมของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ส่วนพฤติกรรมของคนในกลุ่มหลังจะเป็นพฤติกรรมของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักจะให้ความสนใจกับการเรียน มีความขยัน ใฝ่คว้ากับการอ่านหนังสือมากเป็นพิเศษ ตรงข้ามกับนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ซึ่งมักจะให้ความสนใจกับการเรียน ใฝ่คว้ากับการอ่านหนังสือน้อย จะเห็นได้ว่าคนแต่ละคนนั้นอาจมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน ประสบการณ์ของบุคคลจะเป็นสิ่งที่ช่วยกำหนดระดับความคาดหวัง กล่าวคือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน ก็มักจะตั้งระดับความคาดหวังไว้ต่ำกว่า ซึ่งถ้ายังไม่ประสบความสำเร็จอีก เขาก็จะไม่กล้าคิด ไม่กล้าหวังอีกต่อไป ดังนั้น การที่จะพัฒนาให้บุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จึงควรเริ่มต้นจากการทำงานที่มีโอกาสประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อสร้างกำลังใจกล้าที่จะตั้งระดับความคาดหวังที่สูงขึ้นตามลำดับ

2.3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ เป็นแรงจูงใจที่ทำให้คนแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับของบุคคลอื่น เป็นที่รักใคร่ชอบพองของเพื่อนฝูง ได้รับความนิยมนในกลุ่มนั้นๆ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์มักจะคล้อยตามกลุ่มเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มพอใจ พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งต่างๆ ที่จะทำให้เพื่อนในกลุ่มไม่พอใจ ในขณะที่นักเรียนบางคนกลับมีพฤติกรรมการขัดแย้งกับเพื่อนในกลุ่มเสมอโดยไม่สนใจว่าเพื่อนในกลุ่มจะพอใจหรือไม่ ในทางจิตวิทยาถือว่านักเรียนในกลุ่มแรกเป็นบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ ส่วนนักเรียนในกลุ่มหลัง เป็นบุคคลที่ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ หากมองเพียงผิวเผินคนที่มีความคล้อยตาม ไม่ชอบการโต้แย้งถกเถียง ไม่ชอบที่จะทำให้ใครไม่พอใจนั้น เป็นบุคคลที่พึงปรารถนา แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกลงไปแล้ว ในสังคมไทยปัจจุบัน ยังต้องการ

คนที่เป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดง ความคิดเห็นของตนเองออกมา ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่อยู่ในหลักของการมีเหตุผล และการยอมรับฟังเหตุผลของบุคคลอื่นด้วย แม้ว่าความคิดเห็นดังกล่าวจะแปลกแยกไปจากคนอื่น ๆ ก็ตาม ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลดังกล่าวจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างให้สังคมไทยเจริญก้าวหน้าไปได้

2.3.3 แรงจูงใจใฝ่ก้าวร้าว เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นเพื่อขจัดความโกรธหรือความคับข้องใจ โดยแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรงทางวาจาหรือกิริยาท่าทางพฤติกรรมที่แสดงออกดังกล่าว เรียกว่า พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมของพ่อแม่และบุคคลที่เด็กใกล้ชิดตลอดจนวิธีการอบรมเลี้ยงดู นับว่ามีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก เพราะเด็กมักจะเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่ตนใกล้ชิด ดังนั้น พ่อแม่ที่ชอบใช้กำลังทำร้ายร่างกายหรือคำพูดด้วยคำพูดที่หยาบคายและใช้เสียงอันดังอยู่เสมอในเวลาที่โกรธหรือเมื่อเด็กทำผิดพลาดจะทำให้เด็กฝังใจและเลียนแบบ โดยแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเสมอเมื่ออยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว เด็กที่อยู่ในอารมณ์โกรธหรือไม่พอใจแล้วแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวออกมา ถ้าพ่อแม่ของเด็กหรือบุคคลที่เด็กใกล้ชิดแสดงอาการเอาใจหรือให้สิ่งของแก่เด็ก เพียงเพื่อให้เด็กหายโกรธหรือมีคามพึงพอใจแล้ว พฤติกรรมที่ก้าวร้าวดังกล่าวจะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก เพราะเด็กจะเกิดการเรียนรู้ถ้าใช้วาจาหรือแสดงกิริยาท่าทางในลักษณะนั้นแล้ว จะทำให้ตนได้รับในสิ่งที่ตนพึงพอใจ นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูที่เข้มงวดกวดขัน เด็กไม่มีอิสระในการคิดตัดสินใจต้องทำในสิ่งที่พ่อแม่หรือบุคคลที่เลี้ยงดูเห็นว่าเหมาะสม แต่ขัดกับความต้องการของเด็กอยู่เสมอ ก็เป็นสาเหตุสำคัญอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นได้

2.3.4 แรงจูงใจใฝ่พึ่งพา ข้อสงสัยที่ว่าทำไมนักเรียนแต่ละคนจึงมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันมาก นักเรียนบางคนมีลักษณะที่ไม่มั่นใจตนเอง จะทำงานสักอย่างก็มักจะลังเลไม่กล้าตัดสินใจ ในขณะที่นักเรียนบางคนกลับมีความมั่นใจในตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และไม่มี ความลังเลในการทำงานใดๆ ในข้อสงสัยดังกล่าวในทางจิตวิทยาเชื่อว่า สิ่งที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันก็คือ แรงจูงใจประเภทหนึ่งเรียกว่า แรงจูงใจใฝ่พึ่งพาซึ่งหมายถึงลักษณะของการพึ่งพาคนอื่น ต้องการความช่วยเหลือจากคนอื่น หรือต้องการความมั่นใจจากคนอื่น โดยที่พฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มแรกเป็นลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่พึ่งพาสูง ส่วนพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มหลัง เป็นลักษณะของคนที่มีแรงจูงใจใฝ่พึ่งพาดำหรือมีความเป็นตัวของตัวเอง เด็กไทยส่วนใหญ่โดยเฉพาะในสังคมชนบท มักจะมีแรงจูงใจใฝ่พึ่งพาสูง เนื่องจากลักษณะการเลี้ยงดูซึ่งพ่อแม่ต้องคอยเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด คอยช่วยเหลือเด็กอยู่ตลอดเวลา ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้เด็กช่วยเหลือตัวเอง รวมทั้งความต้องการของสังคมไทยที่อยากจะเห็นเด็กโดยทั่วไป เป็นเด็กที่เคารพ เชื่อฟังผู้ใหญ่ เป็นเด็กที่อ่อนน้อมถ่อมตนนั่นเอง

อารี พันธุ์ณี (2546 : 271 – 272) แบ่งประเภทของแรงจูงใจได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจทางสรีระวิทยา (Physiological Motivation) การจูงใจเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางร่างกายทั้งหมด เพื่อให้บุคคลมีชีวิต เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ ต้องการน้ำ อาหาร พักผ่อน และปราศจากโรค เป็นต้น เราสามารถวัดระดับความต้องการ ทางสรีระได้ จากการสังเกตพฤติกรรมการกระทำของคนเรา คือ จากความมากน้อยของการกระทำ การเลือกกระทำ (เลือกสิ่งใดแสดงว่าต้องการสิ่งนั้นมาก) การโต้ตอบต่อสิ่งที่มาขัดขวาง

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) มีความสำคัญ น้อยกว่าแรงจูงใจทางสรีระวิทยา เพราะจำเป็นในการดำรงชีวิตน้อยกว่า แต่จะช่วยคนเราด้านจิตใจ ทำให้มีสุขภาพจิตดี และสดชื่น แรงจูงใจประเภทนี้ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการความรักและความเอาใจใส่ใกล้ชิดจากผู้อื่น

3. แรงจูงใจทางสังคม (Social Motivation) แรงจูงใจนี้มีจุดเริ่มต้นมาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคล และเป้าหมาย ของแรงจูงใจชนิดนี้ มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อเรา ตัวอย่างของแรงจูงใจทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ของคนเราได้แก่

3.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motives) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ให้ดีและประสบความสำเร็จ ซึ่งได้รับการส่งเสริมมาตั้งแต่วัยเด็ก จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ฝึกหัดการช่วยเหลือตนเองตามวัย จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความต้องการความสำเร็จในชีวิตสูง การฝึกให้บุคคลมีความต้องการความสำเร็จหรือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจึงมักเริ่มจากครอบครัวเป็นอันดับแรก

3.2 แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliative Motives) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ต้องการความเอาใจใส่ความรักจากผู้อื่น เป็นต้น

3.3 แรงจูงใจต่อความนับถือตนเอง (Self-Esteem) เป็นแรงจูงใจที่บุคคลปรารถนาเป็นที่ยอมรับในสังคม มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ รู้จักของคนทั่วไป ต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม ซึ่งนำมาสู่ความรู้สึกนับถือตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (2546) กล่าวว่าไว้ว่า แรงจูงใจสามารถจำแนกประเภทได้หลายวิธีที่มีความสำคัญมากได้แก่ การจำแนกประเภทของแรงจูงใจออกเป็น 5 ลักษณะดังนี้

1. แรงจูงใจทั่วไป (Generic motives) คือ แรงจูงใจที่มีพื้นฐานมาจากความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ การต่อสู้เพื่อการดำรงชีวิต ความภาคภูมิใจ ความสามารถเข้าสังคม ได้

ความอยากรู้อยากเห็น ความกลัว และการปกป้องตัวเอง เป็นต้น

2. แรงจูงใจด้านร่างกาย (Physiological motives) คือ แรงจูงใจที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่พื้นฐานของร่างกายด้านกายภาพ เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ การขจัดของเสียออกจากร่างกาย การพักผ่อน การทำงานและความสุขสบายทางร่างกาย เป็นต้น

3. แรงจูงใจด้านจิตวิทยา (Psychological motives) คือ แรงจูงใจทั้งหลายที่มีอยู่ในจิตใจ (mind) เช่น ความปลอดภัย ความรัก การบรรลุความปรารถนา ความภาคภูมิใจ การสร้างชื่อเสียงให้กับตัวเอง การแสวงหาสถานภาพ การเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นๆ ความสุข ความเศร้า และการมีอำนาจ เป็นต้น

แม้ว่าแรงจูงใจจะไม่มีแรงจูงใจที่พิจารณาในแง่ของการที่ต้องตอบสนองทันทีทันใดหรือไม่สามารถเลื่อนการตอบสนองออกไปได้ โดยแรงจูงใจที่รีบด่วนเป็นแรงจูงใจที่ต้องมีการตอบสนองในทันทีคอยไม่ได้ เราไม่อาจจะระบุชนิดของแรงจูงใจที่เป็นแบบรีบด่วนได้ เพราะขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคนที่แตกต่างกันและในช่วงของเวลาของบุคคลแต่ละคนที่ต่างกัน ตัวอย่างเช่น ความหิวอาจมีความสำคัญมากกว่าความภาคภูมิใจในขณะเวลาหนึ่ง แต่ในเวลาอื่นอาจไม่เป็นเช่นนั้นก็ได้

4. แรงจูงใจลำดับแรกและแรงจูงใจลำดับสอง

4.1 แรงจูงใจลำดับแรก (Primary motives) เป็นการจำแนกประเภทของแรงจูงใจที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของความสำคัญเป็นหลัก โดยแรงจูงใจเบื้องต้นจะเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการยังชีพของบุคคล

4.2 แรงจูงใจลำดับสอง (Secondary motives) เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากความต้องการด้านสังคม และด้านจิตวิทยา โดยปกติแล้ว แรงจูงใจลำดับสองจะเริ่มมีความสำคัญได้ก็ต่อเมื่อแรงจูงใจที่เกี่ยวกับความต้องการลำดับแรกได้รับการตอบสนองให้เป็นที่พอใจแล้วเท่านั้น นั่นคือแรงจูงใจลำดับสองจะเป็นแรงจูงใจที่ต่อเนื่องมาจากแรงจูงใจลำดับแรก ได้มีการกล่าวว่า แรงจูงใจลำดับแรกเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งที่ต้องการพื้นฐานด้านร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความต้องการทางเพศ ซึ่งเป็นแรงจูงใจด้านร่างกาย ส่วนแรงจูงใจลำดับสองเป็นแรงจูงใจที่มาจากแรงจูงใจด้านจิตวิทยา เช่น ความภาคภูมิใจ การต่อสู้เพื่อดำรงชีพ ความรัก เป็นต้น ในประเทศที่เจริญมากๆ จะให้ความสนใจเกี่ยวกับแรงจูงใจลำดับสองเป็นสำคัญ เนื่องจากแรงจูงใจลำดับแรกมักได้รับการตอบสนองให้เป็นที่พอใจแล้ว

5. แรงจูงใจที่รู้สึกตัวกับแรงจูงใจที่ไม่รู้สึกตัว (Conscious and unconscious motives) เป็นการจำแนกแรงจูงใจวิธีหนึ่งที่คำนึงถึงสถานะของความรู้สึกตัวในการกระทำ โดยทั่วไปความต้องการที่มีอยู่ของบุคคลมักจะเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจหลายชนิด และบุคคลอาจจะรู้ถึงแรงจูงใจดังกล่าวเพียง 1-2 อย่างเท่านั้นในขณะเวลาใดเวลาหนึ่ง นอกจากนี้ บุคคลก็อาจไม่รู้ถึงแรงจูงใจที่แท้จริง

3. ลักษณะของแรงจูงใจ

ยุทธนา ธรรมเจริญ (2536 : 63) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นสิ่งเร้าที่จะชักนำพฤติกรรมของบุคคลให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นลักษณะของแรงจูงใจเป็นดังนี้

1. แรงจูงใจอยู่บนรากฐานของความต้องการ (Founded on needs) คือแรงจูงใจจะอยู่เฉยๆ ไม่ได้ ต้องมีความต้องการเป็นรากฐานเสมอ เหมือนบ้านไม่สามารถจะอยู่ได้โดยไม่มีเสาเข็ม ความต้องการอยู่โดดเดี่ยวได้ แต่แรงจูงใจอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ความต้องการที่ไม่มีแรงจูงใจมาก่อนจะไม่วางใจบุคคลนั้น แต่ความต้องการที่มีแรงจูงใจมาต่อยอดด้วยจะรวบรวมนใจบุคคลนั้นทันที จะกลายเป็นความเครียด ความไม่สมดุลขึ้นมาทันที จากการที่มนุษย์มีแรงจูงใจอยู่บนรากฐานของความต้องการ

2. แรงจูงใจเป็นตัวกระตุ้นการกระทำ (Actuators) คือถ้ามีความต้องการแต่ไม่มีแรงจูงใจ การกระทำจะไม่เกิด แต่ถ้ามีความต้องการและมีแรงจูงใจอยู่ด้วยกันก็จะเกิดการกระทำ เปรียบเสมือนว่าความต้องการเป็นลูกปืนที่อยู่ในปืนเรียวร้อย แต่แรงจูงใจเปรียบเสมือนไกปืนถ้ามีลูกปืนแต่ไม่มีไกปืนก็ยิงไม่ได้ ถ้าลั่นปืนก็จะเกิดการทำงานทันที

3. แรงจูงใจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม (Direct action) ว่าจะให้ส่งผลไปสู่ทิศทางใด เช่น การมาเรียนหนังสือ บางคนก็คิดว่าจะต้องอ่านหนังสือดีหรือไม่ จะต้องเข้ารับการสอนเสริมไหม จะมีผลต่อการทำงานไหม สิ่งต่างๆ เหล่านี้ อยู่ที่แรงจูงใจทั้งสิ้น ถ้าบุคคลรักความก้าวหน้า อยากเป็นคนมีความรู้มีคุณวุฒิ อยากสอบผ่านด้วยคะแนนที่สูง แรงจูงใจนี้ก็จะควบคุมพฤติกรรมบุคคลนั้นให้อ่านหนังสือดีๆ ให้เข้ารับการสอนเสริม ให้ทำการบ้านสม่ำเสมอ ให้มีความพร้อมก่อนเข้าสอบ สิ่งเหล่านี้จะถูกกำหนดด้วยแรงจูงใจ

4. แรงจูงใจจะเป็นตัวเลือกเป้าหมายของชีวิต (Goal selectors) เพราะบุคคลมีความอยากอย่างไร ต้องการผลักดันชีวิตไปตรงไหน จะทำให้ผู้นั้นตั้งเป้าหมายของตัวเอง เช่น อาจารย์อยากเขียนตำรา ทำไมถึงอยากเขียนตำราเพราะมีแรงจูงใจที่ทำให้คนยอมรับผลงานเขียนตำราของอาจารย์ในเชิงวิชาการ ไม่นับนักธุรกิจที่เชี่ยวชาญ ด้านการปฏิบัติแต่เพียงอย่างเดียว

5. แรงจูงใจเป็นตัวลดความเครียดหรือความไม่สมดุล (Tension reduction) เช่น อยากมีคุณวุฒิ มีความรู้ระดับปริญญาตรี ก็มีแรงจูงใจให้มาสมัครเรียน เพื่อลดความเครียดหรือความไม่สมดุลอันนั้น

6. แรงจูงใจเป็นตัวปฏิบัติการภายใต้สภาวะแวดล้อม (Operating in environment) เช่น นาย ก อยากมีบ้านของตนเองและมีเงินเพียงพอเรียบร้อยแล้ว แต่ยังไม่มีซื้อ เพราะขาดแรงจูงใจทั้งที่มีความต้องการ

เมื่อ นาย ก แต่งงานจึงเกิดแรงงูใจให้ไปซื้อเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของครอบครัวจากตัวอย่างนี้จะเห็นได้ว่า นาย ก จะต้องดูสถานภาพหรือสภาวะแวดล้อมอื่นๆ ประกอบว่า นาย ก ควรเกิดแรงงูใจหรือไม่หมายความว่า แรงงูใจนั้นจะเลือกเกิดขึ้นตามสภาวะแวดล้อมในขณะนั้นด้วย

ลักษณะของแรงงูใจ (Characteristics of motive)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (2546) กล่าวไว้ว่า แรงงูใจเป็นรากฐานที่สำคัญของพฤติกรรมบุคคล เนื่องจากแรงงูใจจะเกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการของบุคคลและกำหนดทิศทางของพฤติกรรมบุคคลนั้นทั้งหมด แรงงูใจสามารถแสดงให้เห็นคุณลักษณะทั่วไปที่แน่นอนได้ 6 ประการ คือ

1. แรงงูใจของบุคคลมีรากฐานมาจากความต้องการ (Consumer motives founded on needs) ข้อแตกต่างระหว่างความต้องการกับแรงงูใจสามารถเห็นได้ในรูปของคำจำกัดความ แต่ยากที่จะสังเกตได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากแรงงูใจมีรากฐานมาจากความต้องการ แรงงูใจไม่สามารถเกิดขึ้นเองโดยลำพังได้ และทุกแรงงูใจจะต้องสอดคล้องกันกับความต้องการ ความต้องการเป็นเงื่อนไขได้ทั้งทางด้านร่างกายหรือด้านจิตใจที่เกิดขึ้นกับบุคคล และแรงงูใจเป็นการขับเคลื่อนหรือเป็นสภาวะของจิตใจที่นำไปสู่เงื่อนไขของความต้องการดังกล่าวทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ

2. แรงงูใจเป็นการกำหนดทิศทาง/เป้าหมายการกระทำของบุคคล (Motives give action direction) แรงงูใจไม่เพียงแต่มีรากฐานมาจากความต้องการ แต่แรงงูใจยังเป็นตัวกำหนดทิศทางของการกระทำของบุคคลที่จะทำให้ความต้องการเหล่านั้นได้รับความพอใจด้วย นั่นคือบุคคลมักจะได้รับการงูใจไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งโดยเฉพาะเสมอ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายบางอย่างโดยเฉพาะ แม้ว่าแรงงูใจจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของพฤติกรรม แต่แรงงูใจก็ไม่ได้กำหนดหรือให้ทิศทางไปในทิศทางเดียวกันตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น บุคคลสามารถมีวิธีที่ทำให้ตนเองได้รับความพอใจจากความต้องการด้านความอบอุ่นได้หลายวิธี เช่น ซื้เสื้อกันหนาว หรือการผิงไฟหรือเปิดเครื่องทำความร้อน หรือการได้อยู่ใกล้ กับคนรัก เป็นต้น นั่นคือ แรงงูใจจะทำให้บุคคลอยู่เฉยๆ โดยไม่มีการตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นให้ได้รับความพอใจไม่ได้ แต่แรงงูใจจะนำบุคคลให้มีการกระทำในลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ แม้ว่าแรงงูใจจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการกระทำก็ตาม แต่แรงงูใจก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องนำไปสู่พฤติกรรมที่ถูกต้องเสมอไป เนื่องจากแรงงูใจทุกอย่างจะต้องมีการกลั่นกรองภายในจิตใจเสมอ จึงทำให้แรงงูใจมีพื้นฐานของอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น บุคคลจึงสามารถถูกกระตุ้นหรือได้รับการงูใจไปยังสิ่งที่บุคคลปรารถนาและสังคมยอมรับ หรือจะได้รับการงูใจไปยังสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา หรือที่สังคมไม่ยอมรับก็ได้ ตัวอย่างเช่น การใช้เงินอย่างสุรุ่ยสุร่ายในการตอบสนองความต้องการ ในขณะที่

ครอบครัวยังมีหนี้สินอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือถูกต้อง เป็นต้น

3. แรงจูงใจทำให้ความตึงเครียดของบุคคลลดลง (Motive reduce consumer tension) จุดมุ่งหมายพื้นฐานของแรงจูงใจของบุคคล คือ การลดความตึงเครียด ถ้าความตึงเครียดทั้งหมดเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวภาพ การจูงใจบุคคลจะค่อนข้างเป็นเรื่องง่าย แต่แรงจูงใจของบุคคลเป็นเรื่องที่ซับซ้อนเนื่องจากปัญหาของแรงจูงใจนั้นเป็นเรื่องที่เกิดจากอารมณ์ ตัวอย่างเช่น ถ้าบุคคลต้องการของเหลว เรก็อาจคิดว่าบุคคลก็ต้องการดื่มน้ำ แต่แรงจูงใจไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้น เพราะเมื่อบุคคลต้องการของเหลว บุคคลก็อาจจะดื่มอะไรก็ได้หลายอย่างแตกต่างกัน และเครื่องดื่มบางอย่างก็ให้ประโยชน์แก่ร่างกายน้อย แต่ให้ประโยชน์ด้านจิตใจมากกว่าเครื่องดื่มใดๆ ก็ตามอาจทำให้ลดความตึงเครียดของบุคคลลงได้ และตอบสนองจุดมุ่งหมายของการจูงใจให้เป็นที่พอใจได้

4. แรงจูงใจต้องเกิดขึ้นภายใต้ภาวะสิ่งแวดล้อม (Motives operate in the environment) สิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคมีอิทธิพลอย่างมากต่อแรงจูงใจ สภาพแวดล้อมสามารถก่อให้เกิดแรงจูงใจหรือระงับแรงจูงใจ หรือเปลี่ยนทิศทางของแรงจูงใจที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น งานเดินร่ำสังสรรค์ของนิสิตชมรมการตลาดทำให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อเสื้อผ้าชุดใหม่ได้ โดยนิสิตสาวคนหนึ่งให้เหตุผลของการซื้อเสื้อผ้าชุดใหม่ว่า เสื้อผ้าชุดเก่าอาจไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนบางกลุ่มและถูกวิจารณ์โดยเพื่อนอีกกลุ่มได้ หรือนิสิตสาวคนนั้นอาจต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนบางกลุ่มเป็นพิเศษ จึงทำให้ต้องเปลี่ยนสไตล์การแต่งตัวไปเลยก็ได้ หรือบุคคลที่ไม่ค่อยสนใจการแต่งตัวมากนักก็อาจเปลี่ยนเป็นคนให้ความสำคัญกับการแต่งตัวได้ เป็นต้น

5. แรงจูงใจเป็นกลไกอันหนึ่งในการป้องกันตนเองของบุคคล (Motives are a defense mechanism) การป้องกันตนเองเป็นกลไกอันหนึ่งของแรงจูงใจที่บุคคลพึงกระทำเพื่อให้ตนเองพ้นจากภาวะความตึงเครียดหรือความหงุดหงิด โดยการแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เช่น การฝันกลางวัน เพื่อสร้างจินตนาการ ได้แก่คนที่ชอบอ่านนิยาย หรือดูภาพยนตร์ตามที่ตนปรารถนาให้เกิดเหตุการณ์ที่ชื่นชอบนั้นกับตัวเอง หรือการใช้ความก้าวร้าว เช่น นิสิตประชิดผู้ปกครองด้วยการกลับบ้านดึกเพื่อเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่ เป็นต้น

6. แรงจูงใจเป็นสิ่งที่เกิดจากการรวบรวมความพยายามของบุคคล (Motives muster up all the efforts) แรงจูงใจจะมีลักษณะเป็นการพยายามที่จะรวมความพยายามต่างๆ ทั้งหมดของบุคคลเพื่อที่จะทำใ้บุคคลมีการกระทำขึ้น อันเนื่องมาจากความต้องการเพื่อให้ได้รับความพอใจ ดังที่ได้ทราบแล้วว่าแรงจูงใจกำหนดทิศทางหรือเป้าหมาย การไปสู่เป้าหมายหรือทิศทางดังกล่าวจำเป็นต้องมีแรงขับเคลื่อนที่มากพอ จึงจะทำให้เกิดการกระทำดังกล่าวได้

4. สาเหตุที่เกิดแรงจูงใจ

อารี พันธุ์ณี (2546 : 272) กล่าวว่า พฤติกรรมอันเกิดจากแรงจูงใจ เกิดขึ้นจากความต้องการ และแรงขับ ทำให้เกิดแรงจูงใจมีผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรม แต่บางครั้งพบว่าพฤติกรรม ที่ควรเหมือน กลับมีความแตกต่างกันทั้งๆ ที่แรงขับชนิดเดียวกัน เช่น นักศึกษาต้องการสอบได้ บางคนก็ขยัน ท่องหนังสือด้วยตนเอง บางคนหาซื้อข้อสอบมาฝึกหัดทำ บางคนทำทุจริตในห้องสอบ เป็นต้น การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกัน เนื่องมาจากสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. ความต้องการที่เกิดจากภายในอินทรีย์ ได้แก่ ความต้องการทางสรีระ หรือความต้องการทางชีวภาพต่างๆ เช่น ความต้องการ อาหาร น้ำ เป็นต้น
2. ความต้องการที่เกิดจากภายนอกอินทรีย์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอิทธิพลของสังคม ได้แก่ ความต้องการประสบความสำเร็จ ความต้องการที่จะมีอำนาจและความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้น

5. ความหมายของความต้องการ

ความต้องการ (Needs) หมายถึงความสามารถหรือความจำเป็นใดๆ ของมนุษย์ที่ส่งผลต่อการกระทำหรือพฤติกรรม โดยการกระทำและการแสดงพฤติกรรมจะมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความสามารถหรือความจำเป็น

ความต้องการ หมายถึง สิ่งจำเป็นสำหรับบุคคล เพื่อให้บุคคลได้มีพฤติกรรมและการปฏิบัติในชีวิตประจำวันในสังคมได้อย่างเหมาะสม

6. ความสำคัญของความต้องการ

1. ความต้องการเป็นพื้นฐานของการกระทำของมนุษย์ การขับ (Drive) ซึ่งเป็นสิ่งผลักดัน ร่วมกับการเรียนรู้ของบุคคล ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการตอบสนองหรือการแสดงออกมาอย่างใดอย่างหนึ่ง
2. ความต้องการอาจไม่ใช่เพียงความขาดแคลนหรือความไม่เพียงพอเท่านั้น ความขาดแคลนหรือความไม่เพียงพอ (Deficiency) ความขาด (Lack) หรือการขาดหายไปในบางสิ่งบางอย่างที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต
3. ความต้องการสามารถเป็นได้ทั้งด้านกายหรือด้านจิตใจ
4. บุคคลมีขีดขั้นของความตระหนักถึงความต้องการที่แตกต่างกัน

7. ทฤษฎีแรงจูงใจ

อารี พันธัมณี (2546 : 273 – 281) กล่าวว่า เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่สลับซับซ้อนของมนุษย์จำเป็นต้องศึกษาถึงทฤษฎีการจูงใจ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องซึ่งมีหลายทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีความต้องการความสุขส่วนตัว (Hedonistic Theory) (คณาจารย์ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความต้องการความสุขส่วนตัว ดังนี้

ในสมัยโบราณเชื่อกันว่ามูลเหตุสำคัญของมนุษย์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจก็เพราะมนุษย์ต้องการความสุขส่วนตัว และพยายามหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด

ต่อมาในศตวรรษที่ 18 และ 19 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจว่าการที่มนุษย์ตัดสินใจกระทำสิ่งใดก็เพื่อหาความสมดุล ไม่ว่าจะเป็นความสุข หรือความเจ็บปวด คนที่ต้องการความเจ็บปวดนั้น มิใช่ว่าเขาจะไม่ได้มีความสุขความจริงเขาก็มีความสุข แต่เป็นความสุขที่ออกมาในลักษณะที่พยายามให้ตนเองมีความเจ็บปวด และเขาก็มีความพึงพอใจที่ได้ทำอย่างนั้น ดังนั้นทฤษฎีแรงจูงใจที่เกี่ยวกับความสุขส่วนตัวนี้อาจกล่าวได้ว่า บุคคลทุกคนมีความต้องการแสวงหาความสุขส่วนตัว ลักษณะความต้องการแสวงหาความสุขนี้ จึงเป็นแรงจูงใจหรือตัวเร้าที่ทำให้บุคคลได้มีการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ออกมาแต่ลักษณะการแสดงออก ของพฤติกรรมในแต่ละคนนั้นมีการแสดงออกมาแตกต่างกัน บางคนมีการแสดงออกมาเพื่อให้ได้ซึ่งความสุขนั้น โดยไม่กระทำความเดือดร้อนต่อผู้อื่น คือ บุคคลอื่นก็มีความพึงพอใจต่อการกระทำนั้นๆ แต่บางคนมีการแสดงออกถึงความสุขของตนโดยสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น เช่น เมื่อเกิดความหิวจะขโมยอาหารคนอื่นมารับประทาน หรือเมื่อเกิดความต้องการทางเพศ ก็จะหลอกลวงสาวมาเพื่อบำบัดความต้องการของตน เป็นต้น

ลักษณะการแสวงหาความสุขส่วนตัวนี้ ยังมีการแสดงออกในลักษณะของความรู้สึกเจ็บปวด เช่น บุคคลบางคนก่อนมีเพศสัมพันธ์ จะต้องได้รับความเจ็บปวดก่อน หลังจากนั้นจึงจะเกิดความรู้สึกเป็นสุข หรือบางคนชอบสะกิด แคะ แกะ เกาที่บาดแผลที่กำลังแห้ง มีความสุขแม้จะเกิดความเจ็บปวดก็ตาม

2. ทฤษฎีสัญชาตญาณ (Instinct Theory) สัญชาตญาณเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่เกิด จึงทำให้บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ โดยไม่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้ เช่น เมื่อแรกคลอดทารกจะสามารถ ตอบสนองต่ออาหาร น้ำ ความรู้สึกร้อน หนาว ความรู้สึกเจ็บปวดได้ เป็นต้น ลักษณะของสัญชาตญาณ ซึ่งเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิดนี้ จึงเป็นปฏิกิริยาที่มีผลต่อแรงจูงใจให้บุคคลได้กระทำพฤติกรรมต่างๆ

ลักษณะของสัญชาตญาณมีหลายประเภท คือ

2.1 สัญชาตญาณเกี่ยวกับการดำรงชีวิต นั่นคือ เมื่อร่างกายอยู่ในภาวะที่ไม่สมดุล ความไม่สมดุลทางร่างกายจะเป็นตัวเร้า หรือเป็นแรงจูงใจให้ร่างกายได้มีพฤติกรรมต่างๆ เกิดขึ้น เพื่อให้ร่างกายอยู่ในภาวะที่สมดุล อันเป็นผลให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ เช่น เมื่อเกิดความหิว จะต้องรับประทานอาหาร เมื่อเกิดความกระหายจะต้องดื่มน้ำ หรือเมื่อเกิดความรู้สึกเกรงกลัวคนอื่น จะมาทำร้ายตนทำให้ต้องทำร้ายผู้อื่นก่อนที่ผู้อื่นจะทำร้ายตน

2.2 สัญชาตญาณเกี่ยวกับความตาย โดยทั่วไปแล้ว บุคคลทุกคนมักจะให้ความสนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับความตาย กลัวว่าตนจะถึงแก่ความตาย ดังนั้นจึงให้ความสนใจสุขภาพอนามัยของตนเอง ไปหาแพทย์เพื่อทำการตรวจรักษา หรือบางคนมีความหวาดระแวงว่าตนเจ็บป่วย เป็นโรคร้ายตลอดเวลา

2.3 สัญชาตญาณทางสังคม เมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้นย่อมจะมีการเรียนรู้และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น ทำให้บุคคลได้รับการเรียนรู้และมีการลอกเลียนแบบสภาพแวดล้อมจากประสบการณ์ตามสภาพแวดล้อมแต่ละแห่ง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูจากสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมแต่ละแห่งนั้นมีการถ่ายทอดสืบเนื่องกันมา และจะต้องมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ทำให้สัญชาตญาณทางสังคมแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน

3. ทฤษฎีการมีเหตุผล (Cognitive Theory) ทฤษฎีหลักการมีเหตุผลเป็นทฤษฎีที่มีความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับความสามารถในการมีเหตุผลที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งต่างๆ เพราะบุคคลทุกคนมักจะมีสติใจจริง และมีความปรารถนาที่จะกระทำพฤติกรรมใดๆ ด้วยความจริงใจ นอกจากทฤษฎีนี้ มีความเชื่อว่าบุคคลมีอิสระที่จะกระทำพฤติกรรมได้อย่างมีเหตุผล สามารถตัดสินใจต่อการกระทำต่างๆ ได้ มีความรู้ว่าจะต้องทำอะไร ปรารถนาสิ่งใด และควรจะต้องตัดสินใจออกมาในลักษณะใด

ทฤษฎีหลักการมีเหตุผล จะมีความคล้ายคลึงกับความเชื่อในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย นั่นคือ ผู้นำและสมาชิกของการปกครองระบอบประชาธิปไตย จะต้องมีความเชื่อมั่นในการที่จะแสดงพฤติกรรมและความคิดระหว่างสมาชิกด้วยกัน สามารถยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้ เพราะมีความเชื่อว่า บุคคลทุกคนมีอิสระที่จะกระทำหรือตัดสินใจในสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผลนั่นเอง

4. ทฤษฎีแรงขับ (Drive Theory) โดยปกติแล้ว พฤติกรรมและการกระทำต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ จะมีส่วนที่สัมพันธ์กับแรงขับภายในของแต่ละบุคคล แรงขับนั้นเป็นภาวะความตึงเครียด

ของร่างกาย เป็นตัวกลางที่ทำให้ร่างกายมีการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อจัดความเครียดออกไป
 แรงขับ จึงมีลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ แรงขับภายใน ร่างกายหรือแรงขับ ปฐมภูมิเป็นแรงขับ
 ที่เกิดจากความต้องการของร่างกาย และแรงขับภายนอกร่างกายหรือแรงขับทุติยภูมิ เป็นแรงขับ
 ที่เกิดจากความต้องการทางด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีผลทำให้บุคคล
 มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป อันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ที่สะสมไว้ใน
 แต่ละบุคคล

นอกจากนั้น แรงขับสามารถทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจตามระบบชีววิทยา (Classification
 of Biological Drive) ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ

4.1 แรงขับเพื่อการอยู่รอดของชีวิต (Vegetative Drives) แรงขับประเภทนี้เป็นแรงขับ
 ที่จะมียธิพลผลักดันให้มนุษย์แสวงหาอาหาร น้ำ อากาศ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต
 ถ้าปราศจากสิ่งต่างๆ เหล่านี้แล้ว บุคคลนั้นจะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

4.2 แรงขับฉุกเฉิน (Emergency Drives) คือ แรงขับที่จูงใจให้บุคคลกระทำการต่างๆ ได้
 เมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้น เช่น เมื่อไฟไหม้บ้าน บางคนจะรีบขนข้าวของหนีไฟ หรือเมื่อเห็น
 คนจมน้ำจะรีบกระโดดลงไปช่วย หรือถ้าว่ายน้ำไม่เป็นก็จะตะโกนด้วยเสียงอันดัง เพื่อให้คนอื่น
 ช่วยเหลือคนจมน้ำ เป็นต้น

4.3 แรงขับเพื่อการศึกษา (Educational Drives) เป็นแรงขับที่จะจูงใจให้บุคคล
 เกิดการอยากรู้อยากเห็น พยายามหาความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา พยายามแสวงหาคำตอบหรือข้อเท็จจริง
 เช่น การไปโรงเรียน เพื่อเรียนมักจะมีคำถามครูเมื่อเกิดปัญหาข้อใจ เป็นต้น

4.4 แรงขับเพื่อการสืบพันธุ์ (Reproductive Drives) เป็นแรงขับที่ทำให้บุคคลเกิด
 ปฏิกริยาทางเพศในลักษณะต่างๆ เกิดขึ้น เช่น บางคนแต่งตัวเพื่อให้เพศตรงข้ามสนใจในตนเอง
 เป็นต้น

ดังนั้นในเรื่องของแรงขับ ที่มีการจำแนกตามระบบชีววิทยานี้ จะเห็นได้ว่าบุคคลทุก
 คนจะต้องมีแรงขับ เพื่อการอยู่รอดของชีวิตเสียก่อน ถ้าไม่มีแรงขับเพื่อการอยู่รอด แรงขับอื่นๆ จะ
 ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นแรงขับฉุกเฉิน แรงขับเพื่อการสืบพันธุ์ และแรงขับเพื่อการศึกษา
 ก็ตาม

8. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Theory of Need Gratification)

8.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งที่แปลกๆ
 ใหม่ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการมีหลายอย่าง ตั้งแต่ความต้องการ

ขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ซึ่งมนุษย์จะต้องมีการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานก่อน จึงจะสามารถสนองความต้องการขั้นสูงอื่นๆ ต่อไปได้

ลักษณะความต้องการตามหลักการของมาสโลว์

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านสรีระ (Basic Physiological Need) ความต้องการทางด้านสรีระนี้เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดทางการดำรงชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ และอุณหภูมิ การหลับนอน การขับถ่าย เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Need) คือ ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง ซึ่งได้แก่ความรู้สึกมั่นคง และปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น ความต้องการความคุ้มครอง ปกป้องความรู้สึกปลอดภัยจากการคุกคาม ปลอดภัยจากความวิตกกังวล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงอันตรายหรือความเจ็บปวดต่างๆ

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรัก และเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Need) คือ ความต้องการความรักอยากให้เป็นที่ยรัก การยอมรับจากกลุ่ม โดยปกติแล้วบุคคลจะรวมตัวอยู่เป็นกลุ่ม ดังนั้นจึงต้องการความรักและต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มให้ยอมรับตนเอง เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มสังคม กลุ่มทำงาน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self Esteem Need) คือ ความต้องการจะให้ผู้อื่นยกย่องตนเอง เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ขึ้นได้เป็นอันมาก บางคนมีการใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือยเกินฐานะของตนเองเพื่อให้บุคคลอื่นยกย่องตน เป็นต้น

ขั้นที่ 5 ความต้องการบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง (Self Actualization) คือ ความต้องการสูงสุดของบุคคลที่จะต้องพยายามกระทำการต่างๆ ตามความเหมาะสม และความสามารถของตนเอง เช่น ครูสอนหนังสืออย่างไม่เบื่อหน่าย สอนด้วยความสุขสบายใจ เป็นต้น

8.2 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของเมอร์เรย์

เมอร์เรย์มีความคิดเห็นว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้น ก่อให้เกิดความรู้สึกขาดซึ่ง ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในตัวบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการ เนื่องจากสภาพสังคมหรือแรงกระตุ้นภายนอกก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากสภาพทางร่างกายและทางจิตใจนั่นเอง ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกทางความก้าวร้าว (Needs for Aggression) เป็นความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งที่ขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง

มีการต่อสู้ แก่งแย่ง ทำร้ายร่างกายหรือการฆ่าฟันกัน เช่น พุดจาประชดประชันกับเพื่อนที่ไม่ชอบ เป็นต้น

2. ความต้องการที่จะเอาชนะฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ (Needs for Counteraction) เป็นความต้องการที่จะเอาชนะฝ่าฟันอุปสรรคความล้มเหลวต่างๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้น เช่น เมื่อได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ผู้ที่ได้รับก็จะเกิดความพากเพียรพยายามที่จะเอาชนะคำสบประมาท จนประสบความสำเร็จ เป็นต้น

3. ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Needs for Abasement) เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ เช่น การเผาตัวตาย เพื่อประท้วง เป็นต้น

4. ความต้องการป้องกันตนเอง (Needs for Defense) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์ การติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตนมีการป้องกันตนเอง เพื่อให้พ้นจากการกระทำต่างๆ ทั้งปวง เช่น ให้เหตุผลว่าที่สอบตกเพราะครูสอนไม่ดี

5. ความต้องการเป็นอิสระ (Needs for Autonomy) เป็นความต้องการที่จะเป็นอิสระจากสิ่งทีกดขี่ทั้งปวง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง เช่น เด็กมักจะแต่งตัวหรือรับประทานอาหารเอง โดยไม่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากแม่หรือบุคคลอื่น เป็นต้น

6. ความต้องการความสำเร็จ (Needs for Achievement) เป็นความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จ หรือความพยายามเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง เพื่อให้การทำงานของตนประสบความสำเร็จผลจากการศึกษาพบว่า เพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จสูงกว่าเพศหญิง

7. ความต้องการสร้างมิตรภาพกับคนอื่น (Needs for Affiliation) เป็นความต้องการที่ทำให้ผู้อื่นรักใคร่ ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูงพยายามใกล้ชิดกับผู้อื่น

8. ความต้องการความสนุกสนาน (Needs for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดงความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียด มีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน มีการพักผ่อนหย่อนใจ

9. ความต้องการแยกตนออกจากผู้อื่น (Needs for Rejection) เป็นความต้องการหรือเป็นความปรารถนาของบุคคลในการที่จะแยกตนออกจากผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกยินดียินร้าย ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น

10. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Needs for Succorance) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสุข เห็นอกเห็นใจ ความสงสาร ต้องการได้รับความช่วยเหลือ การดูแล คำแนะนำจากบุคคลอื่น

11. ความต้องการให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (Needs for Nurture) เป็นความต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือให้ความช่วยเหลือให้บุคคลอื่นพ้นจากภัยอันตรายต่างๆ

12. ความต้องการที่สร้างความประทับใจในตนเองให้กับผู้อื่น (Needs for Exhibition) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ สนุกสนาน แปลกใจหรือตกใจในเรื่องราวของตน เช่น เล่าเรื่องตลกขบขันให้บุคคลอื่นฟัง เพื่อคนอื่นจะได้เกิดความประทับใจในตนเอง เป็นต้น

13. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น (Needs for Dominance) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นทำตามความต้องการของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น

14. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่า (Needs for Deference) เป็นความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่าด้วยความยินดีรวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้วยความยินดี

15. ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว (Needs for Avoidance of Inferiority) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย ต้องการหลีกเลี่ยงการดูถูก หรือการกระทำต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความละอายใจ

16. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (Needs for Avoidance Harm) เป็นความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย ต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

17. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (Needs for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่มหรือยอมรับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มเพราะกลัวการถูกลงโทษ

18. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Needs for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความประณีตงดงาม เช่น การจัดหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น

19. ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง (Needs for Inviolacy) เป็นความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของคนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่น การไม่ยอมขโมยแม้ว่าตนต้องหิวหรือไม่ยอมทำความผิด ไม่คดโกงผู้ใด เพื่อชื่อเสียงวงศ์ตระกูล เป็นต้น

20. ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากผู้อื่น (Needs for Contrariness) เป็นความต้องการที่จะทำให้ตนเองไม่เหมือนผู้อื่น เช่น เพื่อนในกลุ่มใส่กระโปรงมาโรงเรียน แต่ตนต้องการให้ต่างจากบุคคลอื่น โดยการใส่กางเกงมาโรงเรียน

ทฤษฎีแรงจูงใจ แต่ละทฤษฎีจัดว่าเป็นทฤษฎีที่มีผลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลทั้งสิ้น สำหรับทฤษฎีแต่ละทฤษฎีจะมีพื้นฐานความเชื่อและแนวคิดแตกต่างกันออกไป ผู้ศึกษาจึงควรใช้วิจารณญาณและวิเคราะห์แนวความคิดของแต่ละทฤษฎีให้ละเอียด เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและเพื่อการเลือกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการในการศึกษา

แรงจูงใจมีผลต่อการเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล เพราะการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจในการที่จะกระทำพฤติกรรม ย่อมทำให้พฤติกรรมหรือการเรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ มีประสิทธิภาพและเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมากกว่าบุคคลที่ไม่เกิดแรงจูงใจ ลักษณะของแรงจูงใจของบุคคลขึ้นอยู่กับธรรมชาติของแต่ละบุคคล ทุกคนจะมีธรรมชาติของตนแตกต่างกันไป สถานการณ์ต่างๆ ในแต่ละสิ่งแวดล้อม ย่อมส่งผลทำให้บุคคลเกิดแรงจูงใจได้ต่างกัน และส่งผลให้พัฒนาการของผู้เรียนมีความแตกต่างกันไปด้วย พฤติกรรมของบุคคลที่มีความปรารถนาจะทำให้ตนเองมีสภาพที่ดีขึ้น ความร่วมมือเพื่อให้งานหรือพฤติกรรมที่มุ่งปรารถนานั้นสำเร็จลุล่วงด้วยดี และการที่บุคคลได้มีเป้าหมายในชีวิตไว้อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีความพยายามที่จะทำสิ่งต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ ดังนั้นการศึกษาของแต่ละบุคคลจึงขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ ซึ่งมีผู้ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ดังนี้

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2525 : 16 - 17) กล่าวถึง เหตุจูงใจในการศึกษาต่อว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. สภาพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน
2. ทุนทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษามากหรือน้อยกว่ากัน
3. คุณภาพของการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันไป
4. ภูมิลำเนาของสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค
5. ความมีชื่อเสียงของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน

ปัจจัยทั้ง 5 ประการดังกล่าว เป็นผลให้บุคคลมีเหตุจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อต่างกัน

ทิพยวรรณ นพวงศ์ ณ อยุธยา (2526 : 32 - 36) กล่าวว่า ความคิดเกี่ยวกับการเรียนอาจจะเริ่มมีแนวโน้มเข้าสู่ผลได้ทางเศรษฐกิจ เช่น จะเรียนในสาขาที่หางาน ทำได้ง่าย มีรายได้ดี ไม่ต้องทำงานหนัก และที่สำคัญคือต้องเป็นงานประเภทที่ตนมีใจรัก และชอบที่จะทำด้วย เป็นต้น บางครั้งการเลือกเรียนสาขาวิชาต่างๆ มักจะขึ้นอยู่กับ ค่านิยมของพ่อแม่ พี่น้องและเพื่อน โดยไม่คำนึงถึงความสามารถของผู้เรียน ในเรื่องการสนับสนุนของครอบครัว ถ้าครอบครัวใดมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มักจะพยายามส่งเสริม บุตรหลานให้ได้เรียนระดับสูงสุดเท่าที่สติปัญญาจะเอื้ออำนวยให้เรียนได้ ส่วนครอบครัวใดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่อาจส่งบุตรหลานให้เรียนถึงระดับอุดมศึกษาได้ ก็จำเป็นต้องให้ออกไปประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัวก่อน เมื่อมีโอกาสในภายหน้า และถ้ามีความสนใจจึงกลับเข้าศึกษาต่อใหม่ ในการเข้าศึกษาของกลุ่มหลังนี้มักจะมีลักษณะแตกต่างไปจากกลุ่มแรก คือ คนกลุ่มหลังนี้มักจะเลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ และเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจด้วย

พจน์ สะเพียรชัย (2526 : 8) กล่าวว่า แรงจูงใจในการศึกษาระดับอุดมศึกษา นับวันจะมีแนวโน้มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากค่านิยมในปริญญา ความต้องการของผู้เรียน และการที่มีหรือไม่มีงานทำ จากการพิจารณาการศึกษาที่ผ่านๆ มา สิ่งที่เห็นชัดเจนอย่างหนึ่ง คือ การศึกษาได้รับการยอมรับให้เป็นปัจจัยพื้นฐานอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้ชีวิตเป็นชีวิตที่สมบูรณ์ เช่นเดียวกับปัจจัยอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย

ปฐม นิคมานนท์ (2528 : 321 - 323) กล่าวว่า เหตุจูงใจให้ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนเหตุหนึ่ง คือ เป็นข้อมูลสำคัญที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อวางแผนจัดทำหลักสูตรตลอดจนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูหรือนักศึกษาผู้ใหญ่พึงกระทำ เพราะจะช่วยให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับความสามารถของผู้เรียน และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามทิศทางยิ่งขึ้น

สุทิน นพเกต (2534 : 5) ได้ให้ทัศนะในกรณีที่มีผู้ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท กันมากเกินความคาดหมาย จนเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันว่า การศึกษาต่อระดับปริญญาโทเป็นแฟชั่นอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบันว่า เป็นเรื่องของนักศึกษาที่พยายามจะพัฒนาตนเอง เพราะปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจดีขึ้น ทำให้การแข่งขันกันค่อนข้างสูง การได้พัฒนาตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถทำให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

สุภัททา ปิ่นทะแพทย์ (2542 : 144) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. แรงจูงใจเกิดจากการต้องการความสุขส่วนตัว มนุษย์มีความต้องการหาความสุขให้กับตนเอง หลีกหนีความไม่พึงพอใจ ดังนั้นแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ มนุษย์แสดงพฤติกรรมเพื่อแสวงหาความสุข ไม่ว่าจะเป็นในด้านความสุขหรือความเจ็บปวด ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจแห่งตน
2. แรงจูงใจเกิดจากการตอบสนองสัญชาตญาณ โดยไม่ต้องมีการเรียนรู้ เช่น การตอบสนองต่ออาหาร ตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางเพศและความเจ็บปวดต่างๆ
3. แรงจูงใจเกิดขึ้นตามเหตุและผล คนเรามีอิสระที่จะกระทำหรือตัดสินใจต่างๆ โดยมีเหตุผลและรู้ว่าตนต้องการอะไร ทำให้การตัดสินใจเลือกเป็นแรงจูงใจตามหลักเหตุและผล
4. แรงจูงใจเกิดจากแรงขับ การกระทำที่มนุษย์เลือกกระทำขึ้นอยู่กับความมากน้อยของแรงขับที่จะตัดสินใจให้เกิดแรงกระทำนั้นๆ
5. แรงจูงใจเกิดจากการกระตุ้นของอารมณ์ในบางครั้งบุคคลก็จะแสดงพฤติกรรมตามพลังของอารมณ์

จากการสำรวจในประเทศอังกฤษโดยสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ (National Institute for Adult Education [NIAE], 1971, p. 7) พบว่า แรงจูงใจที่ทำให้ผู้ใหญ่เข้าเรียน คือ

1. เหตุจูงใจด้านอาชีพ เป็นเหตุผลที่สำคัญและชัดเจนที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใหญ่วัยต้น หรือคนหนุ่มสาวมาเข้าเรียน เพราะต้องการพัฒนาตนเองทั้งด้านอาชีพ และด้านความรู้ เพื่อจะได้หางานง่ายขึ้น ประกอบอาชีพได้ดีขึ้น ได้รับการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น
2. เพื่อพัฒนาตนเอง (self – development) ให้มีความรู้มากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ขยายโลกทรรศน์ หรือสนใจวิชาการแขนงหนึ่งแขนงใดโดยเฉพาะส่วนใหญ่เรียนเพื่อยกระดับความรู้ตนเอง
3. แม่บ้านพัฒนา (captive wives) เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งในสังคมเมือง โดยเฉพาะในหมู่แม่บ้านที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้าน ต้องการเพิ่มพูนความรู้ตัวเอง และเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว มักใช้เวลาว่างในช่วงกลางวันเข้าเรียน
4. เหตุจูงใจทางสังคม (social motives) เนื่องจากแรงผลักดันทางสังคมแฝงอยู่ด้วย เข้าร่วมกิจกรรมเนื่องจากต้องการตามให้ทันคนอื่น ไม่อยากล้าหลัง ขาดความเหงา หวังว่าจะพบชายในฝันหรือหญิงในฝัน มาเรียนเพราะเพื่อนชักชวน หรือเพราะมีเวลาว่างช่วงนั้นพอดี

5. เหตุผลอื่นๆ (other motives) เช่น สนใจกิจกรรมนั้น โดยเฉพาะ บางคนเห็นว่า เพราะมีโปรแกรมที่เปิดสอนอยู่ใกล้ๆ บ้าน นอกจากนี้ก็เข้าเรียนเพราะความจำเป็นขึ้นมาในช่วงใดช่วงหนึ่งของชีวิต เช่น ในวัยผู้ใหญ่วัยต้นต้องการรู้เรื่องการตกแต่งบ้าน การเลี้ยงลูก พัฒนาอาชีพในวัยกลางคนต้องการใช้เวลาว่าง ต้องการเข้าใจเรื่องของวัยรุ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุตร ในวัยสูงอายุมักจะเกี่ยวพันกับการปรับตัวเมื่อปลดเกษียณ เพื่อรักษาสุขภาพ ต้องการใช้เวลาว่าง ค้นหาสัจธรรมของชีวิต เป็นต้น

Rogers (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2544 : 47 - 48) ได้กล่าวถึงเหตุผล ที่นักศึกษาผู้ใหญ่มาเรียน ดังนี้

1. แรงจูงใจด้านอาชีพ จากการศึกษาพบว่า เป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญ ในการทำให้ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้ โดยการเข้าศึกษาต่ออีกครั้ง โดยเฉพาะผู้ใหญ่วัยต้น ซึ่งเหตุผลหนึ่งก็เพราะจะช่วยส่งเสริมโอกาสก้าวหน้าในอาชีพการงานที่ปฏิบัติอยู่ จากการสำรวจข้อมูลของสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติในประเทศอังกฤษ (NIAE – National Institute of Adult Education) ปรากฏว่าประมาณเกือบร้อยละ 10 ของนักศึกษาให้ข้อมูลว่า การเข้ามาเรียนด้วยความมุ่งหวังเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการงานและอาชีพนั่นเอง

2. แรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง เป็นการสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะในด้านความรู้ทั่วไป หรืออาจเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่องานอดิเรก จากข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจในประเทศอังกฤษ ซึ่งจัดทำโดย NIAE ปรากฏว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มากกว่าร้อยละ 40 บอกเหตุผลในการเรียนว่า เพราะต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตามความสนใจให้มากขึ้น ซึ่งพบว่า ผู้เรียนที่เข้ามาเรียนด้วยแรงจูงใจประเภทนี้จะเป็นหญิงมากกว่าชาย

3. แรงจูงใจด้านสังคม กิจกรรมการศึกษาผู้ใหญ่ได้รับความสนใจจากผู้เรียนค่อนข้างมาก ด้วยเหตุผลทางสังคม นักศึกษาเข้ามาเรียนเพื่อที่จะได้มีโอกาสพบเพื่อนใหม่ รู้จักกับครูผู้สอนตลอดจนบรรยากาศที่แปลกไปจากชีวิตประจำวัน และในขณะเดียวกันก็มีแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมองและสติปัญญาแทรกอยู่ด้วย จากการสำรวจของสถาบัน NIAE พบว่า เหตุผลนี้มีจำนวนถึงร้อยละ 10 ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้ามาเรียน สรุปได้ว่า แรงจูงใจในด้านอาชีพ ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านสังคม มีผลให้นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าศึกษาต่ออีกครั้ง

Duke et al. (1990, p. 94) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า เหตุผลการศึกษาต่อของผู้ใหญ่ ทั้งที่กำลังจะเข้าเรียนและที่กำลังเรียนอยู่ พบว่า ผู้ที่กำลังจะเข้าเรียนมีเหตุผลในการเข้าเรียนด้านสังคม และด้านการหนีจากสภาพจำเจอยู่ในระดับที่ต่ำสุด ส่วนผู้ที่กำลังเรียนอยู่ พบว่า อายุ เพศ และสถานภาพทางสังคมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าเรียน โดยเฉพาะด้านเพศนั้น พบว่า เพศหญิงให้ความสำคัญกับ

เหตุผลส่วนตัว ส่วนเพศชายให้ความสำคัญด้านเพื่อทำหน้าที่ให้ขึ้น ด้านศาสนา และด้านการหนีจากความจำเจ ด้านอายุ พบว่า ผู้ที่อายุสูงให้ความสำคัญกับความรู้ ส่วนผู้ที่มีอายุน้อยให้ความสำคัญด้านส่วนตัว และคนผิวดำให้ความสำคัญกับด้านส่วนตัว ด้านชุมชน และด้านความรู้เชิงวัฒนธรรม

Dennard (อ้างถึงใน วรรณญา เปรมฤทัย 2543) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า อิทธิพลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกวิทยาลัยที่สัมพันธ์กันกับความพึงพอใจของนักศึกษาในวิทยาลัย โดยการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษาต่อการเลือกวิทยาลัยที่ตนต้องการจากผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกของนักศึกษา คือ การยอมรับส่วนบุคคล ความเหมาะสมในสังคม ความสนใจในตัวสถาบัน สิ่งจูงใจขั้นพื้นฐาน การกระตุ้นของครอบครัว ความคาดหวังของครอบครัว ผู้สนับสนุนในสถาบันแห่งนั้น และผลการสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษา พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ คือ ด้านสภาพแวดล้อมของสถาบัน ค่าเล่าเรียน ความนิยมในตัวสถาบัน กฎข้อระเบียบของสถาบัน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย งานวิจัยในประเทศ

อัมพร ณ สงขลา (2539) ศึกษาเรื่องเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ใน 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะสถาบัน ด้านบริบทของสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น พบว่า เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ รวมทุกด้านเป็นเหตุจูงใจปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประกอบอาชีพเป็นเหตุจูงใจมาก ด้านลักษณะสถาบัน และด้านบริบทของสังคมเป็นเหตุจูงใจปานกลาง ส่วนด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นเป็นเหตุจูงใจน้อย

พล เหลืองรังษี (2526) ศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านคุณลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลเกี่ยวข้อง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ พบว่า (1) แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ มีปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจคือ ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านคุณลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลเกี่ยวข้องด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ (2) ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ระดับแรงจูงใจในการเลือกศึกษา

ต่อระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านคุณลักษณะของสถาบัน ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

จิราภรณ์ ไหวดี (2541) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540 ในด้านสถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ด้านหลักสูตร หรือสาขาวิชาและด้านทั่วไป พบว่าแรงจูงใจของนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีแรงจูงใจด้านการชักจูงจากบุคคลและสื่ออยู่ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับมาก การจัดลำดับความสำคัญของแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก คือ ด้านเหตุผลส่วนตัว รองลงมา คือ ด้านสถาบัน ด้านทั่วไป ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ด้านหลักสูตรและสาขาวิชา และด้านการชักจูงจากบุคคล และสื่อ

ปรเมศวร์ โพธิ์คล้าย (2541) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านเจตคติและความสนใจต่อวิชาศิลปะด้านดนตรี และนาฏศิลป์ไทย ด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ และด้านเศรษฐกิจ พบว่า แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีด้านเจตคติและความสนใจต่อวิชาศิลปะด้านดนตรี และนาฏศิลป์ไทย อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง การจัดลำดับแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ พิจารณาโดยรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศภาควิชาและระดับชั้น พบว่าแรงจูงใจที่สำคัญที่สุด คือ ด้านเจตคติ และความสนใจต่อวิชาศิลปะด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทย รองลงมา ด้านเศรษฐกิจ ลำดับสุดท้าย คือ ด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ

ประชา อ่อนรักษา (2542) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจ 7 องค์ประกอบ คือ ด้านความมั่นคงก้าวหน้า ด้านการสนับสนุนการมาเรียน ด้านสังคมในมหาวิทยาลัย ด้านการยอมรับในสถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความพึงพอใจ

เปรมจิต ศิริสันท (2542) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาขององค์ประกอบของแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า องค์ประกอบของแรงจูงใจด้านการพัฒนาตนเองตามสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการพัฒนางานในอาชีพที่ทำอยู่ และด้านการยอมรับในสถาบัน ด้านความก้าวหน้าของชีวิต ด้านความต้องการการศึกษาตลอดชีวิต ด้านการพัฒนาตนเองตามค่านิยมของสังคม ด้านลักษณะเฉพาะของสถาบันที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาด้านต้องการเป็นแบบอย่างของการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ตามลำดับ

สุพนิตย์ จันทรตรี (2544) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ระบบพิเศษของนิสิตศูนย์พัฒนาการศึกษาอุดรธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการการศึกษา ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ โดยผลการศึกษา พบว่ามีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวม และเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ นิสิตที่มีความแตกต่างในด้านเพศ อายุ และสถานภาพสมรส มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวม และทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่นิสิตเพศหญิงมีแรงจูงใจเข้าศึกษาต่อในด้านการเรียนมากกว่า นิสิตเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนิสิตที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาโดยรวม และเป็นรายด้าน 2 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย

รังสรรค์ แสงสุข และคณะ (2544) ได้สรุปว่า เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นพบว่า (1) นักศึกษามีเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยมีเหตุจูงใจด้านลักษณะสถาบันอยู่ในระดับมากที่สุด และมีเหตุจูงใจในระดับมากรองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านความสนใจของตนเอง ส่วนเหตุจูงใจในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น (2) นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านลักษณะสถาบันและด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น (3) นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน (4) นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากสถาบันที่ต่างกัน มีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน (6) นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านลักษณะสถาบันและด้านความสนใจตนเอง (8) นักศึกษาที่มีรายได้ปัจจุบันต่างกัน มีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านลักษณะสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น

อุษณีย์ จงสุกใส (2545) ศึกษาแรงจูงใจต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า (1) แรงจูงใจต่อการเลือก เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มี 5 ด้าน คือ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านสถาบัน ด้านอิทธิพลทางสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการเรียนเพื่อรู้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ด้านการเรียนเพื่อรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสถาบัน ส่วนด้านอิทธิพลทางสังคม และเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2) นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านสถาบัน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรสาขาวิชาต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านสถาบัน ด้านอิทธิพลทางสังคม และเศรษฐกิจ ด้านการเรียนเพื่อรู้ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) นักศึกษาที่มีเพศสถาบันที่สำเร็จการศึกษา ระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พล เหลืองรังษี (2546) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ คือ ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพิกา หล่อหลอม (2546) ศึกษาวิจัยเรื่องเหตุผลของนิสิตในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัย พบว่า (1) นิสิตมีเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) นิสิตที่เรียนระดับชั้นต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) นิสิตที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (4) นิสิตที่มีสภาพการเรียนแตกต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (5) นิสิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีคณะต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (6) นิสิตที่มีรายได้รวมเฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (7) นิสิตที่มีอาชีพต่างกัน มีเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (8) นิสิตที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน

มีเหตุผลในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

รัชนิวรรณ สีนะวัฒน์ (2546) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของผู้ช่วยทันตแพทย์ในการเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุข (ทันตสาธารณสุข) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของผู้ช่วยทันตแพทย์ในการเข้าศึกษาต่อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ลำดับที่ 1 ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในด้านบุคลากร ลำดับที่ 2 คือ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจด้านเหตุผลส่วนตัว ลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจด้านสถาบัน ลำดับที่ 4 คือ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจด้านการเรียนการสอน และอันดับสุดท้าย คือ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจด้านอิทธิพลการจูงใจจากบุคคลและสื่อการประชาสัมพันธ์

นิธิมา สังคหะ (2547) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักเรียนมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านคุณลักษณะ ของสถาบัน และด้านความมุ่งหวังพบว่า (1) นักศึกษามีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเข้าศึกษาระดับมากที่สุด คือ ด้านความมุ่งหวัง รองลงมาคือ ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านคุณลักษณะของสถาบัน ส่วนแรงจูงใจในการสนับสนุนของผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง (2) นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัว เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ 8 ตัวที่เหลือ (3) นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันและการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ให้การอุปการะต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนของผู้อื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนของผู้อื่น เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ 7 ตัวที่เหลือ (4) นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านคุณลักษณะของสถาบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านคุณลักษณะของสถาบัน เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ 6 ตัวที่เหลือ (5) นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษา ด้านความมุ่งหวัง

พระมหาแมนชัย คำสี (2547) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจของนักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือสังคม ด้านหลักสูตร ด้านชื่อเสียงของสถาบัน

ด้านอิทธิพลของบุคคลและสื่อ และด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านนำความรู้ไปช่วยเหลือสังคม ด้านหลักสูตร ส่วนด้านที่มีแรงจูงใจระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านชื่อเสียงของสถาบัน ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา และด้านอิทธิพลของบุคคลและสื่อ ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจของนักศึกษาที่เป็นพระภิกษุกับนักศึกษาที่เป็นสามเณรมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่พระภิกษุมีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อมากกว่าสามเณรในด้านการนำความรู้ไปช่วยเหลือสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

พัญญิญา วิเชียร (2547) ศึกษาวิจัยเรื่องแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โครงการบริการวิชาการภายนอก มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใน 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะสถาบัน ด้านบริบทของสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการทำตามความต้องการผู้อื่น พบว่า เหตุจูงใจด้านลักษณะสถาบัน ด้านบริบทของสังคม ด้านการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง (1) นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีเหตุจูงใจด้านลักษณะสถาบัน และด้านการประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านอื่นๆ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน (2) นักศึกษาที่มีสถาบันที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีต่างกัน มีเหตุจูงใจด้านบริบทของสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านอื่นๆ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน (3) นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีเหตุจูงใจด้านลักษณะทางสถาบันและด้านการประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านอื่นๆ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน (4) นักศึกษาที่มีรายได้ในปัจจุบันต่างกันมีเหตุจูงใจด้านลักษณะทางสถาบันและด้านการประกอบอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านอื่นๆ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน (5) นักศึกษาที่มีสถานที่ทำการศึกษากันมีเหตุจูงใจในแต่ละด้านและโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปิยะนุช จันสาครกิตติ (2549) ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน คือ ด้านชื่อเสียงของสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง พบว่า (1) นิสิตมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีแรงจูงใจในด้านชื่อเสียงของสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการพัฒนาตนเองระดับมาก ส่วนด้านการทำตามความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องนิสิตมีแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง (2) นิสิตชายและนิสิตหญิงมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตชายและ

นิสิตหญิงมีแรงจูงใจด้านสังคมและด้านการทำตามความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง (3) นิสิตที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่มีอายุต่างกัน มีแรงจูงใจด้านการประกอบอาชีพ และด้านการทำตามความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้อง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) นิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรที่ต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน (5) นิสิตภาคปกติและนิสิตภาคพิเศษ มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน (6) นิสิตที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ศิริวรรณ ชำศิริพงษ์ (2551) ศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (คลองหก) พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 21 – 30 ปี ผู้ให้การสนับสนุนทางการศึกษา คือ บิดามารดา ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการศึกษาต่อพบว่า นักศึกษามีระดับการจูงใจจากปัจจัยทางจิตวิทยา และปัจจัยทางการตลาดในระดับมาก สำหรับการทดสอบความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท พบว่าเพศมีความสัมพันธ์ กับสาขาของ MBA ที่สนใจศึกษาต่อ ช่วงเวลาต้องการให้มีการจัดการเรียนและชนิดของงานค้นคว้าวิจัยที่จะเลือกทำ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับรูปแบบของหลักสูตรที่สนใจศึกษา ช่วงเวลาที่ต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนและ โปรแกรมเสริมความรู้ก่อนเรียนที่ต้องการ ส่วนประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์กับสาขาของ MBA ที่สนใจศึกษาต่อ รูปแบบของหลักสูตรที่สนใจศึกษา ลักษณะรูปแบบการเรียนการสอนที่ต้องการ และโปรแกรมเสริมความรู้ก่อนเรียนที่ต้องการ สำหรับการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลสถานภาพทั่วไปกับความต้องการในการศึกษาต่อ พบว่า อายุ พื้นฐานการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันมีความต้องการในการศึกษาต่อรับปริญญาโทแตกต่างกัน ส่วนพื้นฐานการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความต้องการที่จะศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตแตกต่างกัน อาชีพและประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันมีความต้องการจะศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตแตกต่างกัน การวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลสถานภาพทั่วไปกับปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการศึกษาต่อพบว่าอาชีพที่ต่างกันมีแรงจูงใจ ปัจจัยทางจิตวิทยาแตกต่างกัน และพื้นฐานการศึกษาที่ต่างกันมีระดับแรงจูงใจปัจจัยทางการตลาดแตกต่างกัน ส่วนการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางการตลาด

อาภรณ์ เชื้อวชาญเกษตร (2551) ศึกษาเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาปริญญาโท คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ด้านลักษณะของสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการทำความต้องการของผู้อื่น พบว่า นักศึกษามีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นมีเหตุจูงใจในระดับปานกลาง นักศึกษาชายและหญิงมีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีต่างสาขาวิชากันมีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาที่ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน และนักศึกษามีรายได้ต่างกันมีเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในแต่ละด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

Wittenauer (อ้างถึงใน ประชา ค่อนรักษา 2542) ได้ศึกษาถึงความพอใจและเหตุจูงใจในการเลือกคณะศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยอินเดียนา และมหาวิทยาลัยเพอร์ดู จำนวน 116 คน พบว่า องค์ประกอบสำคัญที่เป็นเหตุจูงใจในการเลือกคณะ คือ รายได้ นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาต้องการคำแนะนำในการเลือกสาขาวิชาเอกและการเลือกคณะอีกด้วย

Carter (อ้างถึงใน เปรมจิต ศิริสานต์ 2542) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ที่มหาวิทยาลัยเทมเพิล (Temple University) เมืองเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) พบว่า มีแรงจูงใจ 6 ประการในการเข้าศึกษาต่อ คือ ความตั้งใจ ความต้องการได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ความสะดวกสบาย ด้านสถานะทางการศึกษาและการคาดหวังด้านอาชีพ

Holue (อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา 2531) ได้ทำการศึกษาผู้เรียน โดยการสัมภาษณ์ นักศึกษาที่เรียนอยู่อย่างสม่ำเสมอ 23 คน อย่างละเอียด พบว่า ผู้เรียนประเภทผู้ใหญ่ แบ่งออกตามแรงจูงใจในการเข้าศึกษาได้ 3 ประเภท ดังนี้

ผู้เรียนโดยเน้นเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ที่ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ โดยหวังที่จะนำความรู้ไปใช้กับหน้าที่การงานหรือในชีวิตประจำวัน

ผู้เรียนโดยเน้นกิจกรรม ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนรวม เพราะเห็นความหมายของสภาพการเรียนรู้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับเนื้อหา หรือเป้าประสงค์ของกิจกรรม กล่าวคือ เข้าร่วมกิจกรรมเพราะชอบบรรยากาศของการศึกษา ชอบเข้าสังคม มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จัดความเหงา และต้องการมีเพื่อน

ผู้เรียนโดยเน้นการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้ที่มาหาความรู้ เพื่อความรู้! เท่านั้น กล่าวคือ ต้องการหาความรู้ใหม่ๆ เรียนเพราะใจรัก ต้องการใช้ความสามารถในการเรียนที่มีอยู่ให้มากที่สุด โดยมีได้หวังที่จะนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งโดยเฉพาะ

Boshier (1971, pp. 3 – 26) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเรียนต่อของผู้ใหญ่ในประเทศนิวซีแลนด์ โดยสร้างเครื่องมือเข้าเรียนต่อ (Education Participation Scale – EPS) พบว่า องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการศึกษาต่อของผู้ใหญ่ในประเทศดังกล่าวมี 14 ด้าน คือ ด้านความต้องการช่วยเหลือสังคม ด้านการติดต่อทางสังคม ด้านการเพิ่มพูนความรู้ตามคำแนะนำของผู้อื่น ด้านประเทืองปัญญา ความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนเอง ด้านการปฏิบัติตามสังคม ด้านการเตรียมตัวเพื่อการศึกษา ด้านความสนใจในการเรียนรู้ ด้านการทดแทน ด้านการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ด้านการหลบเลี่ยงรายการโทรทัศน์

ด้านการพัฒนาตนเองและหลีกเลี่ยงจากสภาพที่เป็นอยู่ด้านการฝึกปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและด้านการเสริมความรู้ด้านการศึกษาในส่วนที่ขาด

นอกจากนี้ Morstain and Smart (1974, pp. 83 – 98) พบว่า แรงจูงใจในการเรียนต่อของผู้ใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ ด้านสังคม ด้านความคาดหวังจากภายนอก ด้านสวัสดิภาพสังคม ด้านความก้าวหน้า ด้านวิชาชีพ ด้านการหลบเลี่ยงการกระตุ้น และด้านความสนใจด้านความรู้

สรุปได้ว่า การศึกษาของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไปตามวัย โอกาส และฐานะ ซึ่งมีแรงจูงใจมาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทุนทรัพย์ที่มีอยู่ คุณภาพ และความมีชื่อเสียงของสถาบันการศึกษานั้นๆ ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการศึกษาต่อของผู้ใหญ่ ก็คือ ต้องการเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ต้องการมีความก้าวหน้าในอาชีพ การงาน ต้องการหลีกเลี่ยงสภาพที่จำเจน่าเบื่อหน่ายในชีวิตประจำวัน ต้องการมีส่วนร่วม และเป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นต้น

เอกสารเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ด้วยปณิธานอันแน่วแน่ของผู้ก่อตั้งที่จะสร้างเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองของสังคม เป็น

นักธุรกิจที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ และจรรยาบรรณในวิชาชีพ เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญของชาติ เพราะมีความเชื่อว่า “**นักธุรกิจคือผู้สร้างชาติ**” ยังผลให้สถาบันการศึกษาแห่งหนึ่ง ที่เน้นการเรียน การสอนทางด้านธุรกิจได้รับการสถาปนาขึ้นในวงการศึกษไทย ในปีพุทธศักราช 2511

“**โรงเรียนธุรกิจบัณฑิต**” หรือ “**สถาบันธุรกิจบัณฑิต**” ที่ก่อตั้งโดย อาจารย์ ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์ และ อาจารย์สนั่น เกตุทัต เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2511 เป็นอาคารหลังเดียว ตั้งอยู่บนพื้นที่ 1 ไร่ ๓ งาน เลขที่ 73 ถนนพระราม 6 ริมคลองประปาสามเสน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ดำเนินการสอน 2 ระดับ คือระดับอาชีวศึกษาชั้นสูง หลักสูตร 2 ปี และระดับอุดมศึกษาหลักสูตร 3 ปี เทียบเท่าอนุปริญญา โดยเน้นทางด้านธุรกิจ ต่อมาเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2513 สถาบันได้เปลี่ยนสถานภาพเป็น “**วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต**” ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนที่รัฐบาลประกาศใช้ ใน พ.ศ. 2512 ซึ่งอนุญาตให้โรงเรียนเอกชนเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีได้ และด้วยความมุ่งมั่นของอาจารย์ ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์ ผู้ก่อตั้ง ที่จะให้สถาบันการศึกษาแห่งนี้เติบโตก้าวหน้าถึงที่สุด จึงได้เพียรพยายามทุกวิถีทางที่จะเอาชนะปัญหา และอุปสรรคนานัปการที่เกิดขึ้นในช่วงเตรียมการเป็นมหาวิทยาลัย ซึ่งต้องใช้เวลายาวนานถึงสิบห้าปี ในที่สุดก็ประสบผลสำเร็จเมื่อทบวงมหาวิทยาลัย อนุญาตให้วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเปลี่ยนสถานภาพเป็น “**มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต**” ได้ ในวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2527

คณะวิชาที่เปิดสอนเป็นคณะแรกและคณะเดียวขณะยังเป็นวิทยาลัย คือ **คณะบริหารธุรกิจ** นั้น ได้ขยายเพิ่มขึ้นอีก 3 คณะ ได้แก่ **คณะการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์** ใน พ.ศ. 2515 และ **คณะนิติศาสตร์** ใน พ.ศ. 2518 ตามลำดับ โดยยังใช้สถานที่ที่ถนนพระราม 6 หากต่อเติมอาคารเรียน หลังแรกที่สร้างเป็นรูปตัวแอล (L) เพิ่มเติมให้เป็นอาคารรูปตัวยู (U) แต่ก็ยังคับแคบ เนื่องจากจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อาจารย์ ดร.ไสว และอาจารย์สนั่น จึงตัดสินใจกู้เงินจากธนาคาร มาซื้อที่ดินบริเวณทุ่งบางเขน ริมคลองประปา ถนนประชาชื่น อันเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยในปัจจุบันนี้ โดยซื้อครั้งแรกจำนวน 36 ไร่ ใน พ.ศ. 2522 แล้วปลูกสร้างอาคารขึ้นก่อน 2 หลัง คือ อาคาร 1 และ อาคาร 2 คู่กัน ขณะเดียวกันก็พัฒนาพื้นที่ส่วนที่เหลือเป็นสนามกีฬาอเนกประสงค์ ขุดสระบัว ขนาดใหญ่สร้างศาลาทรงไทยในน้ำ และสร้างศาลาธรรมชัช ตามลำดับ โดยมีอาจารย์สนั่น เกตุทัต เป็นผู้วางแผนภูมิทัศน์ทั้งหมด ในขณะที่อาจารย์ ดร.ไสว อาจารย์ประเสริฐ ประภาสะโนบล และ คณะผู้บริหารก็เร่งพัฒนาหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ ให้หลากหลาย เพื่อตอบสนองตลาดแรงงานและ เตรียมพร้อมสำหรับการเป็นมหาวิทยาลัย สำหรับอาคาร 3 อาคาร 4 และอาคารหลังอื่นๆ ก็ทยอยสร้างขึ้นในปีต่อๆ มาบนพื้นที่ที่ขยายเพิ่มขึ้นตามลำดับ

การขยายตัวทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นไปอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยได้จัดตั้ง **บัณฑิตวิทยาลัย** ขึ้นในพ.ศ. 2527 และเปิดคณะวิชาใหม่ขึ้นอีก 3 คณะ ได้แก่ **คณะมนุษยศาสตร์**

ใน พ.ศ. 2529 (ปัจจุบันคือคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์) เปิดคณะนิเทศศาสตร์ ในพ.ศ. 2532 และเมื่อประเทศชาติกำลังพัฒนาก้าวสู่ความเป็นนิคม ภาควิชาการสื่อสารมวลชนต้องการบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงจัดตั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์ ขึ้นในพ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นคณะแรกในสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเป็นคณะที่ 7 ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย ส่วนคณะที่ 8 คือคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดตั้งขึ้นในพ.ศ. 2544 โดยพัฒนามาจากสาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจของคณะบริหารธุรกิจ และเป็นคณะที่ได้รับความนิยมจากนักศึกษาและผู้ปกครองเป็นอันมาก อาจเป็นเพราะโลกปัจจุบันเป็นโลกของธุรกิจที่มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างไร้พรมแดน อย่างไรก็ตาม แม้ว่านวัตกรรมต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการศึกษา และการใช้ชีวิตประจำวัน แต่มหาวิทยาลัยก็ยังตระหนักและเห็นความสำคัญและความงดงามของเส้นสายและลายศิลป์แขนงต่างๆ รวมถึงวิชาชีพการแสดง จึงได้จัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ขึ้น ในพ.ศ. 2547 เป็นคณะที่ 9 ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี

และด้วยความมุ่งมั่นของทนายทนายของผู้ก่อตั้งและผู้บริหารสูงสุดของมหาวิทยาลัยในทุกยุคทุกช่วงสมัย ที่สืบทอดและสานต่อเจตนารมณ์และอุดมการณ์ของผู้ก่อตั้งที่จะทำงานด้านการศึกษาเพื่อประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตจึงมิได้จัดการศึกษาเพียงหลักสูตรปริญญาตรี และปริญญาโท เท่านั้น หากมีนักศึกษาถึงระดับปริญญาเอก นอกจากนี้ ยังจัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติ หรือ DPUIC ที่นอกจากเพื่อมุ่งสู่ความเป็นสากลแล้ว ยังเพื่อรองรับความต้องการของผู้ที่ต้องการศึกษาหลักสูตรนานาชาติทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก อีกทั้งเพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศด้วย

ความคิด เจตนารมณ์ และอุดมการณ์อันแน่วแน่ของอาจารย์ ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์ ในวันวาน ได้หล่อหลอมและเป็นพลังผลักดันให้มีกาลปัจจุบันที่ธุรกิจบัณฑิตก่อตั้งมาสี่สิบสี่ปี พลังแห่งความรัก ความกตัญญู ความมุ่งมั่นของทนายทนาย ผู้บริหาร และเราทุกคน จะผลักดันให้เราก้าวไปข้างหน้าต่อไป พื้นที่เพียง 1 ไร่ อาคารเพียง 1 หลัง คณะวิชาเพียง 1 คณะ กับบัณฑิตรุ่นแรก 81 คน มิได้เป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญของสถาบันเลย เวลาผ่านไปสี่ทศวรรษถึงวันนี้เรามีพื้นที่ 90 ไร่ มีอาคารกว่า 20 หลัง มีคณะวิชา 9 คณะ และเปิดสอนถึงระดับปริญญาเอก มีนักศึกษาทุกระดับกว่า 20,000 คน ผลิตบัณฑิตไปสู่อุตสาหกรรมในระดับปริญญาตรี 65,343 คน ปริญญาโท 4,070 คน ถือเป็นความสำเร็จที่ควรแก่การภาคภูมิใจว่าเป็น “แหล่งวิชาการประสานความรู้ธุรกิจ” เป็นสถาบันการศึกษาที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง

ในปีการศึกษา 2546 มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร เพื่อศึกษาและเตรียมการร่างหลักสูตรของสาขาการจัดการการศึกษา ที่จะเปิดสอนในปีการศึกษา 2547 โดยได้ดำเนินการแล้วเสร็จ และได้รับความเห็นชอบการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทจากสำนักงาน

คณะกรรมการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2547 และได้รับความเห็นชอบหลักสูตรปริญญาเอก เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2549 ต่อมาสาขาการจัดการการศึกษาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2548 โดยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้การรับรองการปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2550 ในปีการศึกษา 2549 สาขาการจัดการการศึกษาได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต และในปี 2551 มีการเปิดหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการจัดการการศึกษาตามลำดับ

ต่อมามหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งที่ 0102/0112 ลงวันที่ 14 มกราคม 2554 ตั้งวิทยาลัยครุศาสตร์ขึ้นตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม 2554 ประกอบด้วยสาขาวิชาการจัดการการศึกษา (โดยให้โอนมาจากบัณฑิตวิทยาลัย) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาอุดมศึกษา และศูนย์วิจัยและฝึกอบรมทางการศึกษา และมีสำนักงานเลขานุการเป็นฝ่ายเลขานุการวิทยาลัย ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2554 มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรของสาขาหลักสูตรและการสอน ที่จะเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโท และหลักสูตรปริญญาเอก โดยความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้การรับรองหลักสูตร เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2554 สาขาหลักสูตร และการสอน จึงได้เปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2554

หากจะเปรียบมหาวิทยาลัยเสมือนต้นไม้ ก็เป็นต้นไม้ที่ยังรากลึกลงอย่างมั่นคง แผ่กิ่งก้านสาขาร่มครีမ် ให้ประโยชน์และโภชนาการแก่ตลาดสังคมอย่างไม่มีวันจบสิ้นสมดังปณิธานของผู้ก่อตั้งที่ว่า “จะทำงานด้านการศึกษา เพื่อประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ”

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจและความต้องการในการเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ พบว่ามีหลายปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจและความต้องการในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษานั้นๆ ปัจจัยที่สำคัญที่มีความสำคัญมาก คือ แรงจูงใจและความต้องการส่วนตัว แรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ แรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำปัจจัยทั้ง 3 ด้านมาทำการศึกษาวิจัย เรื่อง แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554
จำนวน 1,809 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554
ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (cluster random sampling) นักศึกษาแต่ละคณะ/สาขาที่มีเพศ อายุ
ความสามารถแตกต่างกันจากนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียน จำนวน 189 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา เป็นคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ
เพศ อายุ ที่อยู่ปัจจุบัน วุฒิการศึกษาที่ใช้สมัครเรียน มธบ. นักศึกษากำลังศึกษา มธบ. คณะหรือ
สาขาวิชาใด และนักศึกษาได้รับทุนการศึกษาจาก มธบ. จำนวนเท่าไร

ตอนที่ 2 แรงจูงใจและความต้องการในการเข้าศึกษาต่อ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ซึ่งจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ แรงจูงใจและความต้องการส่วนตัว แรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ
และแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตร
ประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อนำฝากแบบสอบถามคณาจารย์

ที่สอนรายวิชาที่เปิดสอนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 แจกแบบสอบถามนักศึกษาที่เข้าชั้นเรียน

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่กลับมา มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 200 ฉบับ จำแนกเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 189 ฉบับ ดังนี้

1) สาขารัฐประศาสนศาสตร์	44	ฉบับ
2) สาขาหลักสูตรและการสอน	10	ฉบับ
3) สาขาการจัดการการศึกษา	15	ฉบับ
4) สาขาบริหารธุรกิจ	85	ฉบับ
5) สาขานิติศาสตร์	35	ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance)

2. เกณฑ์การให้คะแนนในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5
มาก	ให้คะแนน	4
ปานกลาง	ให้คะแนน	3
น้อย	ให้คะแนน	2
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1

3. การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้นำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายของคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงใน
ตารางที่ 1 - ตารางที่ 7

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ		จำนวน	ร้อยละ
1	ชาย	69	36.5
2	หญิง	120	63.5
รวม		189	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย
เพศหญิง ร้อยละ 63.5 และเพศชายร้อยละ 36.5

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

	อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1	20 – 29	126	66.7
2	30 – 39	49	25.9
3	40 – 49	10	5.3
4	50 – 59	4	2.1
	รวม	189	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 และมีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.1

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน

	ที่อยู่ปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
1	กรุงเทพมหานคร	130	68.8
2	นนทบุรี	44	23.3
3	ปทุมธานี	3	1.6
4	สมุทรปราการ	3	1.6
5	อื่นๆ	9	4.8
	รวม	189	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีที่อยู่ปัจจุบันในกรุงเทพมหานครมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.8

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา
ที่ใช้สมัครเรียน ระดับบัณฑิตศึกษา

	วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	ปริญญาตรี	155	82.0
2	ปริญญาโท	34	18.0
	รวม	189	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามวุฒิการศึกษาที่ใช้สมัครเรียน ระดับบัณฑิตศึกษามีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีมากกว่าปริญญาโท วุฒิปริญญาตรีร้อยละ 82.0 และวุฒิปริญญาโทร้อยละ 18.0

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปีที่ศึกษา

	ปีที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	ปีที่ 1	110	58.2
2	ปีที่ 2	70	37.0
3	ปีที่ 3	3	1.6
4	ปีที่ 4	6	3.2
	รวม	189	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำลังศึกษาเป็นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 58.2

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามคณะหรือสาขาวิชา

คณะ/สาขาวิชา	จำนวน	ร้อยละ
1 หลักสูตรและการสอน	10	5.3
2 การจัดการการศึกษา	15	7.9
3 รัฐประศาสนศาสตร์	44	23.3
4 บริหารธุรกิจ	85	45.0
5 นิติศาสตร์	35	18.5
รวม	189	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามทุนการศึกษาที่ได้รับ

	ทุนการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1	10 เปอร์เซนต์	18	9.5
2	20 เปอร์เซนต์	32	16.9
3	25 เปอร์เซนต์	13	6.9
4	50 เปอร์เซนต์	23	12.2
5	100 เปอร์เซนต์	21	11.1
6	ไม่ได้รับทุน	82	43.4
	รวม	189	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่านักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามไม่ได้รับทุนการศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.4

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ดังแสดงในตารางที่ 8 - ตารางที่ 10

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัว

แรงจูงใจและความต้องการส่วนตัว	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1 การมีชื่อเสียง เกียรติยศและศักดิ์ศรี	3.81	0.796	มาก
2 ความสนใจส่วนตัว	3.95	0.784	มาก
3 การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.96	0.808	มาก
4 การมีเพื่อน	3.98	0.844	มาก
5 การมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	4.14	0.629	มาก
6 การได้รับวุฒิเพิ่มหรือสูงขึ้น	4.39	0.597	มาก
รวม	4.04	0.494	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.494 การได้รับวุฒิเพิ่มหรือสูงขึ้นเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.597

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ

แรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1 การเปลี่ยนวิชาชีพ	3.27	1.183	ปานกลาง
2 การประกอบอาชีพรองหรืออาชีพเสริม	3.44	0.996	ปานกลาง
3 การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อยู่ในวิชาชีพ	3.92	0.869	มาก
4 การประกอบอาชีพหลัก	3.93	0.940	มาก
5 ความเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ	3.96	0.795	มาก
6 ความเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยกย่องในสังคม	4.04	0.821	มาก
7 ความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ	4.16	0.818	มาก
รวม	3.82	0.662	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.662 ความมั่นคงก้าวหน้าด้านอาชีพเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.818

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบัน
การศึกษา

แรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบัน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1 การประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย	3.54	0.908	มาก
2 ค่าใช้จ่ายเป็นที่ยอมรับได้	3.65	0.823	มาก
3 ระบบการศึกษาอำนวยความสะดวก	3.88	0.876	มาก
4 ชื่อเสียงมาตรฐานและคุณภาพ ของมหาวิทยาลัย	3.97	0.754	มาก
5 มาตรฐานและคุณภาพการศึกษา	4.03	0.683	มาก
6 หลักสูตรนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.13	0.688	มาก
7 มธบ. เปิดโอกาสทางการศึกษา	4.13	0.675	มาก
8 หลักสูตรเกี่ยวข้องกับงานที่ทำหรือ จะทำในอนาคต	4.19	0.762	มาก
9 ชื่อเสียงคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน	4.23	0.691	มาก
รวม	3.97	0.555	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.555 ชื่อเสียงคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.691

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ดังแสดงในตารางที่ 11 - ตารางที่ 31

ตารางที่ 11 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	SD	t	Sig
ชาย	69	4.099	0.489	1.291	0.198
หญิง	120	4.003	0.495		

จากตารางที่ 11 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาเพศชาย และ
เพศหญิงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	SD	t	Sig
ชาย	69	3.886	0.659	1.076	0.283
หญิง	120	3.778	0.663		

จากตารางที่ 12 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาเพศชายและ
เพศหญิงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 13 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษาต่างเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	SD	t	Sig
ชาย	69	3.979	0.542	0.114	0.909
หญิง	120	3.969	0.565		

จากตารางที่ 13 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันของนักศึกษาเพศชายและเพศหญิงไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างอายุ	3	0.186	0.062	0.250	0.861
ภายในอายุ	185	45.737	0.247		
รวม	188	45.923			

จากตารางที่ 14 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาที่มีอายุต่างกันไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างอายุ	3	0.270	0.090	0.203	0.895
ภายในอายุ	185	82.051	0.444		
รวม	188	82.320			

จากตารางที่ 15 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษาต่างอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างอายุ	3	0.874	0.291	0.943	0.421
ภายในอายุ	185	57.112	0.309		
รวม	188	57.985			

จากตารางที่ 16 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันของนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างที่อยู่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างที่อยู่	4	0.480	0.120	0.486	0.746
ภายในที่อยู่	184	45.443	0.247		
รวม	188	45.923			

จากตารางที่ 17 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างที่อยู่ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างที่อยู่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างที่อยู่	4	0.467	0.117	0.262	0.902
ภายในที่อยู่	184	81.853	0.445		
รวม	188	82.320			

จากตารางที่ 18 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างที่อยู่ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษาต่างที่อยู่

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างที่อยู่	4	1.581	0.395	1.289	0.276
ภายในที่อยู่	184	56.405	0.307		
รวม	188	57.985			

จากตารางที่ 19 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันของนักศึกษาต่างที่อยู่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	n	$\bar{x}$	SD	t	Sig
ปริญญาตรี	155	4.019	0.496	1.103	0.271
ปริญญาโท	34	4.123	0.484		

จากตารางที่ 20 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	n	$\bar{X}$	SD	t	Sig
ปริญญาตรี	155	3.775	0.666	1.908	0.058
ปริญญาโท	34	4.012	0.615		

จากตารางที่ 21 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างวุฒิการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษานักศึกษาต่างวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	n	$\bar{X}$	SD	t	Sig
ปริญญาตรี	155	3.926	0.545	2.508	0.013
ปริญญาโท	34	4.186	0.559		

จากตารางที่ 22 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษานักศึกษาต่างวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างปีที่ศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างปีการศึกษา	3	1.302	0.434	1.799	0.149
ภายในปีการศึกษา	185	44.621	0.241		
รวม	188	45.923			

จากตารางที่ 23 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างปีที่ศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างปีที่ศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างปีการศึกษา	3	0.585	0.195	0.441	0.724
ภายในปีการศึกษา	185	81.736	0.442		
รวม	188	82.320			

จากตารางที่ 24 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างปีที่ศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษา
ต่างปีการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างปีการศึกษา	3	3.522	1.174	3.988	0.009
ภายในปีการศึกษา	185	54.463	0.294		
รวม	188	57.985			

จากตารางที่ 25 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันของนักศึกษาต่างปีการศึกษา
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 26 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา
ต่างคณะ/สาขา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างคณะ/สาขา	5	2.077	0.415	1.734	0.129
ภายในคณะ/สาขา	183	43.846	0.240		
รวม	188	45.923			

จากตารางที่ 26 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างคณะ/สาขา
ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา
ต่างคณะ/สาขา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างคณะ/สาขา	5	2.256	0.451	1.031	0.401
ภายในคณะ/สาขา	183	80.064	0.438		
รวม	188	82.320			

จากตารางที่ 27 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างคณะ/สาขา
ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษา
ต่างคณะ/สาขา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างคณะ/สาขา	5	4.599	0.920	3.153	0.009
ภายในคณะ/สาขา	183	53.386	0.292		
รวม	188	57.985			

จากตารางที่ 28 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษา
ต่างคณะ/สาขา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา
ต่างทุนที่ได้รับ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างทุนที่ได้รับ	5	1.762	0.352	1.460	0.205
ภายในทุนที่ได้รับ	183	44.161	0.241		
รวม	188	45.923			

จากตารางที่ 29 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษาต่างทุนที่ได้รับ
ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างทุนที่ได้รับ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างทุนที่ได้รับ	5	4.424	0.885	2.078	0.070
ภายในทุนที่ได้รับ	183	77.897	0.426		
รวม	188	82.320			

จากตารางที่ 30 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษาต่างทุนที่ได้รับ
ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 31 แสดงการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษา
ต่างทุนที่ได้รับ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ระหว่างทุนที่ได้รับ	5	3.936	0.787	2.665	0.024
ภายในทุนที่ได้รับ	183	54.049	0.295		
รวม	188	57.985			

จากตารางที่ 31 พบว่าแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาของนักศึกษา
ต่างทุนที่ได้รับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ธุรกิจบัณฑิต สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เพศหญิง ร้อยละ 63.50 เพศชายร้อยละ 36.50 นักศึกษามีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.70 และมีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.10 นักศึกษามีที่อยู่ปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.80 นักศึกษาใช้วุฒิปริญญาตรีเข้าศึกษามากกว่าวุฒิปริญญาโท วุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 82.0 วุฒิปริญญาโท ร้อยละ 18.0 นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาเป็นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 58.20 นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0 นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาส่วนใหญ่ ไม่ได้รับทุน คิดเป็นร้อยละ 43.40

2. แรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.494 การได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวของนักศึกษามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.39 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.597 รองลงมาคือ การมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.14 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.629

แรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.662 ความมั่นคงก้าวหน้าด้านอาชีพเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพของนักศึกษามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.16 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.818 รองลงมาคือ ความเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยกย่องในสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.04 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.821

แรงจูงใจและความต้องการสถาบันการศึกษาของนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.555 ชื่อเสียงคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษามากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.691 รองลงมาคือ หลักสูตรเกี่ยวข้องกับงานที่ทำหรือจะทำในอนาคต มีค่าเฉลี่ย 4.19 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.762

3. ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสถาบัน การศึกษาระหว่างนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง ระหว่างนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน และระหว่างนักศึกษา ที่มีที่อยู่ต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ ระหว่างนักศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ระหว่างปีที่ศึกษาต่างกัน ระหว่างคณะ/สาขากัน และระหว่างทุนที่ได้รับ ต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ระหว่างนักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ระหว่างปีที่ศึกษาต่างกัน ระหว่างคณะ/สาขากัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบัน การศึกษา ระหว่างนักศึกษาที่ได้รับทุนต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

1. การศึกษาพบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้อง กับทฤษฎีแรงจูงใจในการศึกษาของ โรเจอร์ (Rogers) (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2544) พบว่า แรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง เป็นการสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้ใหญ่ และจากข้อมูลจาก การสำรวจในประเทศอังกฤษ ซึ่งจัดทำโดยสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ (National Institute for Adult Education [NIAE] 1971) ปรากฏว่า นักศึกษาผู้ใหญ่กว่าร้อยละ 40 บอกเหตุผลในการเรียนว่า เพราะต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองตามความสนใจให้มากขึ้น ซึ่งพบว่าผู้เรียนที่เข้ามาเรียน ด้วยแรงจูงใจประเภทนี้จะเป็นหญิงมากกว่าชาย ในส่วนนักศึกษามีอายุระหว่าง 20 – 29 ปีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจการศึกษาของโรเจอร์ พบว่าแรงจูงใจด้านอาชีพเป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญในการทำให้ผู้ใหญ่แสวงหาความรู้ โดยการเข้าศึกษาต่ออีกครั้ง โดยเฉพาะผู้ใหญ่วัยต้น ซึ่งเหตุผลหนึ่งก็เพราะจะช่วยส่งเสริมโอกาสก้าวหน้าในอาชีพการงานที่ปฏิบัติอยู่ จากการสำรวจ ข้อมูลในประเทศอังกฤษของสถาบันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ ปรากฏว่าประมาณเกือบร้อยละ 10 ของนักศึกษาให้ข้อมูลว่า การเข้ามาเรียนด้วยความมุ่งหวังเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการงานและ อาชีพ เพื่อจะได้หางานง่ายขึ้นและสอดคล้องกับ ปฐม นิคมานนท์ (2528) พบว่าวัยผู้ใหญ่ตอนต้น หรือคนหนุ่มสาวเข้าเรียน เพราะต้องการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านอาชีพและด้านความรู้ สอดคล้องกับ ดูก (Duke et al. 1990) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าเหตุผลการศึกษาต่อของผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนอยู่ พบว่า อายุ เพศ และสถานภาพทางสังคมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าเรียน โดยเฉพาะด้านเพศนั้น

พบว่าเพศหญิงให้ความสำคัญกับเหตุผลส่วนตัว ส่วนเพศชายให้ความสำคัญด้านเพื่อทำหน้าที่ให้ดีขึ้น ด้านอายุพบว่าผู้ที่อายุสูงให้ความสำคัญกับความรู้ ส่วนผู้ที่อายุน้อยให้ความสำคัญด้านส่วนตัว สอดคล้องกับ สุชนิตย์ จันทรตรี (2544) ได้ศึกษาแรงงูใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ระบบพิเศษของนิสิตศูนย์พัฒนาการศึกษาอุดรธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการการศึกษา ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ พบว่า แรงงูใจในการศึกษาต่อโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับสูง นิสิตที่มีความแตกต่างในด้านเพศ อายุ และสถานภาพสมรสมีแรงงูใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่นิสิตเพศหญิงมีแรงงูใจเข้าศึกษาต่อมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้สอดคล้องกับ สุทิน นพเกต (2534) ได้ให้ทัศนะในกรณีที่มีผู้ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทกันมากเกินความคาดหมายเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันว่า การศึกษาต่อระดับปริญญาโทเป็นแฟชั่นอย่างหนึ่งในสังคมปัจจุบัน เป็นเรื่องของนักศึกษาที่พยายามจะพัฒนาตนเองการพัฒนาตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

2. การศึกษาพบว่าแรงงูใจและความต้องการด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสถาบัน การศึกษาของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยแรงงูใจและความต้องการด้านส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านสถาบันการศึกษา และด้านอาชีพตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2542) ได้กล่าวถึงแรงงูใจในการศึกษาว่าแรงงูใจเกิดจากความต้องการความสุขส่วนตัว มนุษย์มีความต้องการหาความสุขให้กับตนเอง หลีกหนีความไม่พึงพอใจ สอดคล้องกับการศึกษาของ อุษณีย์ จงสุทโส (2545) ได้ศึกษาเรื่องแรงงูใจต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า แรงงูใจต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มี 5 ด้าน คือ แรงงูใจด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านสถาบัน ด้านอิทธิพลทางสังคม และเศรษฐกิจ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการเรียนเพื่อรู้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการเรียนเพื่อรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านสถาบัน ส่วนด้านอิทธิพลทางสังคมและเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ จิราภรณ์ ไหวดี (2541) ได้ศึกษาเรื่องแรงงูใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษา 2540 ในด้านสถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ด้านหลักสูตรหรือสาขาวิชา และด้านทั่วไปพบว่า มีแรงงูใจด้านการชักจูงจากบุคคลและสื่ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแรงงูใจด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก การจัดลำดับความสำคัญของแรงงูใจการศึกษาต่อระดับปริญญาโทในแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกคือด้านเหตุผลส่วนตัว สอดคล้อง

กับการศึกษาของ เปรมจิต ศิริสานต์ (2542) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาองค์ประกอบของแรงจูงใจในการศึกษาของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า องค์ประกอบของแรงจูงใจด้านการพัฒนาตนเองตามสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการพัฒนางานในอาชีพที่ทำอยู่ และด้านการยอมรับในสถาบัน ด้านความก้าวหน้าของชีวิต ด้านความต้องการการศึกษาตลอดชีวิต ด้านการพัฒนาตนเองตามค่านิยมของสังคม ด้านลักษณะเฉพาะของสถาบันที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ด้านต้องการเป็นแบบอย่างใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ตามลำดับ สอดคล้องกับ รังสรรค์ แสงสุขและคณะ (2544) ได้ศึกษาเรื่องเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาศรีวิภาวดี สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า เหตุจูงใจ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำความต้องการของผู้อื่น พบว่า นักศึกษามีเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีเหตุจูงใจด้านลักษณะสถาบันอยู่ในระดับมากที่สุด และมีเหตุจูงใจในระดับรองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านความสนใจของตนเอง ส่วนเหตุจูงใจด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ สอดคล้องกับ Carter (อ้างถึงใน เปรมจิต ศิริสานต์ 2542) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ที่มหาวิทยาลัยเทมเพิล (Temple University) เมืองเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) พบว่า มีแรงจูงใจ 6 ประการ ในการเข้าศึกษาต่อ คือ ความตั้งใจ ความต้องการได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ความสะดวกสบาย ด้านสถานะทางการศึกษา และการคาดหวังด้านอาชีพ

3. การเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านสถาบัน การศึกษา ระหว่างนักศึกษาเพศชายและเพศหญิง ระหว่างนักศึกษาที่มีอายุต่างกัน และระหว่างนักศึกษาที่มีที่อยู่ต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุขนิษฐ์ จันทร์ตรี (2544) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อรับปริญญาโทระบบพิเศษของนิสิตศูนย์พัฒนาศึกษาอุดรธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการศึกษา ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ พบว่า นิสิตที่มีความแตกต่างในด้านเพศ อายุ มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อโดยรวมและทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับ รังสรรค์ แสงสุข และคณะ (2544) ได้ศึกษาเรื่องเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาศรีวิภาวดี สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับ

บัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านลักษณะสถาบันและด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้านไม่สอดคล้องกับ อุษณีย์ จงสุทโธ (2545) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล 5 ด้าน คือ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านสถาบัน ด้านอิทธิพลทางสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการเรียนเพื่อรู้ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันและมีอายุต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทโดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อค้นพบผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ ระหว่างนักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ระหว่างปีที่ศึกษาต่างกัน ระหว่างคณะ/สาขาต่างกัน และระหว่างทุนที่ได้รับต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการทั้ง 2 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวไม่สอดคล้องกับ รังสรรค์ แสงสุข และคณะ (2544) ได้ศึกษาเรื่องเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตัวเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น พบว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาที่ต่างกัน มีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการประกอบอาชีพ และด้านความสนใจของตัวเอง

นอกจากนี้ข้อค้นพบผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา ระหว่างนักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ระหว่างปีที่ศึกษาต่างกัน ระหว่างคณะ/สาขาต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาระหว่างนักศึกษาที่ได้รับทุนต่างกัน นักศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ รังสรรค์ แสงสุข และคณะ (2544) ได้ศึกษาเรื่องเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตัวเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น พบว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาที่ต่างกัน มีเหตุจูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านลักษณะสถาบัน

3. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการด้านส่วนตัวในระดับมาก โดยการได้รับวุฒิเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น การมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นเป็นแรงจูงใจและความต้องการในระดับมากที่สุด และระดับรองลงมาตามลำดับ มหาวิทยาลัยจึงควรตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้และมีประสบการณ์จากการเรียนรู้ให้มากที่สุด

3.1.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพในระดับมาก โดยความมั่นคงก้าวหน้าด้านอาชีพเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพมากที่สุด มหาวิทยาลัยจึงควรเปิดสอนคณะ/สาขาวิชาที่นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยมหาวิทยาลัยจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนบัณฑิตให้มีคุณสมบัติและความสามารถในการและวิชาชีพดังปณิธานของมหาวิทยาลัยที่ว่า “มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มุ่งนำความรู้สู่การปฏิบัติ”

3.1.3 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่เข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มีแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษาในระดับมาก โดยชื่อเสียงคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนเป็นแรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันศึกษามากที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยจึงควรตระหนักและคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าว เพื่อรักษาชื่อเสียงและดำรงไว้ซึ่งสถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจและความต้องการในการเข้าศึกษาต่อกับกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยในครั้งนี้

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบกันระหว่างแรงจูงใจและความต้องการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐและของมหาวิทยาลัยเอกชน

3.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา

บรรณานุกรม

- กุญชรี้ คำชาย (2540) จิตวิทยาการเรียนการสอน DESKTOP ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119
เทคนิคพรีนติ้ง กรุงเทพมหานคร
- จิราภรณ์ ไหวดี (2541) แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม ปีการศึกษา 2540 วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
(เทคโนโลยีทางการศึกษา) มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เจริญ บุญทศ (2544) มุลเหตุจูงใจในการเข้าเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ของนักศึกษา โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ
การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ (2525) ความต้องการทางการศึกษา โอกาสและการเลือก
วารสารการศึกษาแห่งชาติ 16 (2) หน้า 11 – 17
- ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม (2544) จิตวิทยาการเรียนการสอน ภาควิชาปริยัติธรรมและ
จริยศึกษา คณะครุศาสตร์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
- ชุติมา สัจจามันท์ (2538) แรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาในการศึกษาหลักสูตร
แขนงวิชาสารนิเทศศาสตร์ นนทบุรี สาขาวิชาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ณัฐวุฒิ ธรรมกุลมงคล (2534) องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการเข้าเรียนของนักศึกษาในโรงเรียน
อาชีวศึกษาเอกชนประเภทนอกระบบ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาโททางการศึกษา
มหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ทัศนีย์ ชาติไทย (2552) แรงจูงใจของนักศึกษาในเรือนจำและทัณฑสถานที่เข้าศึกษาต่อ
ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ทิพย์วรรณ นพวงศ์ ณ อยู่ยา (2526) เรียนเพื่ออะไร วิทยากรย์ 4, หน้า 2 – 36
- ไทย ทิพย์สุวรรณกุล (2539) จิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการวัดและประเมินผลการศึกษา
หน่วยที่ 6 แรงจูงใจและความต้องการกับการวัดและประเมินผลการศึกษา นนทบุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ทรงวุฒิ วัฒนเขจร (2533) องค์ประกอบที่มุ่งใจในการเข้าเรียนของนัศึกษานอกโรงเรียน
ระดับประถมศึกษา ประเภทที่เรียนด้วยตนเองในกรุงเทพมหานคร
ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นันทา ศรีสังทรัพย์ (2545) แรงจูงใจในการตัดสินใจเรียนวิชาเอกธุรกิจศึกษาของนิสิต
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
(ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นิธิตา สังคหะ (2547) แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- บุรณี ทรัพย์ถนอม (2548) แรงจูงใจในการเลือกเรียนคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร
กรุงเทพมหานคร วารสารวิจัยและฝึกอบรม (พฤษภาคม - สิงหาคม) 8(3)
- ปฐม นิคมานนท์ (2528) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์พิพม์อักษร
- ประเมศวร์ โพธิ์คลาย (2541) แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประชา อ่อนรักษา (2542) องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย
รามคำแหง วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปิยะนุช ชันสาครกิตติ (2549) แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา)
กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เปรมจิต ศิริสานต์ (2542) องค์ประกอบของเหตุจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษามหาบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา)
กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เปรมชัย สโรบล (2542) เหตุจูงใจในการศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ของนักเรียนเตรียมทหาร ปริญญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา)
กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พระมหาเมณชัย คำสี (2547) แรงจูงใจของนักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีใน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พจน์ สะเพียรชัย (2526) การศึกษากับการพัฒนาเยาวชน วารสารการศึกษาแห่งชาติ 17 (2)

หน้า 7 – 35

พจมาศ กาญจนสุนทร (2547) การศึกษาแรงจูงใจการเลือกเรียนวิชาชีพครูของนิสิต

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต

(การอุดมศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พรรณราย ประสิทธิ์นราพันธุ์ (2547) ศึกษาเหตุจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการบริหาร

การศึกษานิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปริญญาโท

การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พัญญู วิเชียร (2547) เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในโครงการบริการวิชาการภายนอก

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพมหานคร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพราพรรณ เป็ลยัญ (2540) จิตวิทยาการศึกษา งานเอกสารการพิมพ์ กรุงเทพมหานคร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

พล เหลืองรังษี (2546) ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ

นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ วิทยานิพนธ์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ภูมิ ออบมณี (2544) ปัจจัยจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนิสิตบัณฑิตศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยานิพนธ์การศึกษา

มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) ชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (2551) จากวันวาน สู่วันปัจจุบัน กรุงเทพมหานคร

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

มนตรี เกิดมีมูล (2539) ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อที่คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ

กรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรภาคพิเศษ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ ปริญญาโท

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาการเศรษฐกิจ) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- ยุทธนา ธรรมเจริญ (2536) พฤติกรรมผู้บริโภค หน่วยที่ 5 ความต้องการ การจูงใจ
 บุคลิกภาพกับพฤติกรรมผู้บริโภค นนทบุรี สาขาวิทยาการจัดการ
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รังสรรค์ แสงสุข และคณะ (2544) รายงานการวิจัยเรื่องเหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับ
 บัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รัชนิวรรณ สีนะวัฒน์ (2546) การศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจของผู้ช่วยทันตแพทย์ในการเลือก
 เข้าศึกษาต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุข (ทันตสาธารณสุข) วิทยาลัย
 การสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- วรัญญา เปรมฤทัย (2543) การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อโรงเรียน
 อาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดสมุทรปราการ วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต
 กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริวรรณ ชำศิริพงษ์ (2551) ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท
 หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
 สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิตปทุมธานี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- สุภัททา ปิ่นทะแพทย์ (2542) พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน กรุงเทพมหานคร
 สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2544) จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ กรุงเทพมหานคร ชีระป้อม
 วรรณกรรม
- สุพนิตย์ จันทร์ตรี (2544) แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ระบบพิเศษของนิสิต
 ศูนย์พัฒนาการศึกษาอุดรธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยานิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิตมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุทิน นพเกต (2534) เด็กแหวเรียนปริญญาโทไม่ใช่ “แพชั่น” แต่เป็นการหา
 ความก้าวหน้าใส่ตัว วัฏจักร พฤษภาคม 29 หน้า 5
- สุนทร โคตรบรรเทา (2531) การศึกษาผู้ใหญ่พื้นฐานการปฏิบัติ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
 ครุสภาลาดพร้าว
- สำนักบริการข้อมูลและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยรามคำแหง www.idis.ru.ac.th
 เข้าถึงข้อมูลวันที่ 13 กรกฎาคม 2555

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย

(Thai Library Integrated System) <http://dorns.Thailis.or.th/tdc>

อรุณทวดี พัฒนิบุญ และเตือนใจ เกตุษา (2550) รายงานการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจ

ของนักศึกษาระดับปริญญาโท ในการเลือกเข้าศึกษาต่อที่สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อรุณี โคตรสมบัติ (2542) การศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับ

สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษา สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (อุดมศึกษา) กรุงเทพมหานคร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อักรชิต ทิฆะทิพย์สกุล (2530) การวิเคราะห์มูลเหตุแรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อ

การเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อัมพร ณ สงขลา (2539) เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปรินซิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา)

กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อัมพิกา หล่อหลอม (2546) เหตุผลของนิสิตในการตัดสินใจศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจ

มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพมหานคร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาภรณ์ เชื้อชาญเกษตร (2551) เหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาปริญญาโท

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ปรินซิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การอุดมศึกษา) กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อุษณีย์ จงสุทไธ (2545) แรงจูงใจต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษา

ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Boshier, B. R., & Smart, j. c. (1974) Reasons for participation in adult education courses :

A multivariate analysis of group differences. **Adult Education Journal of**

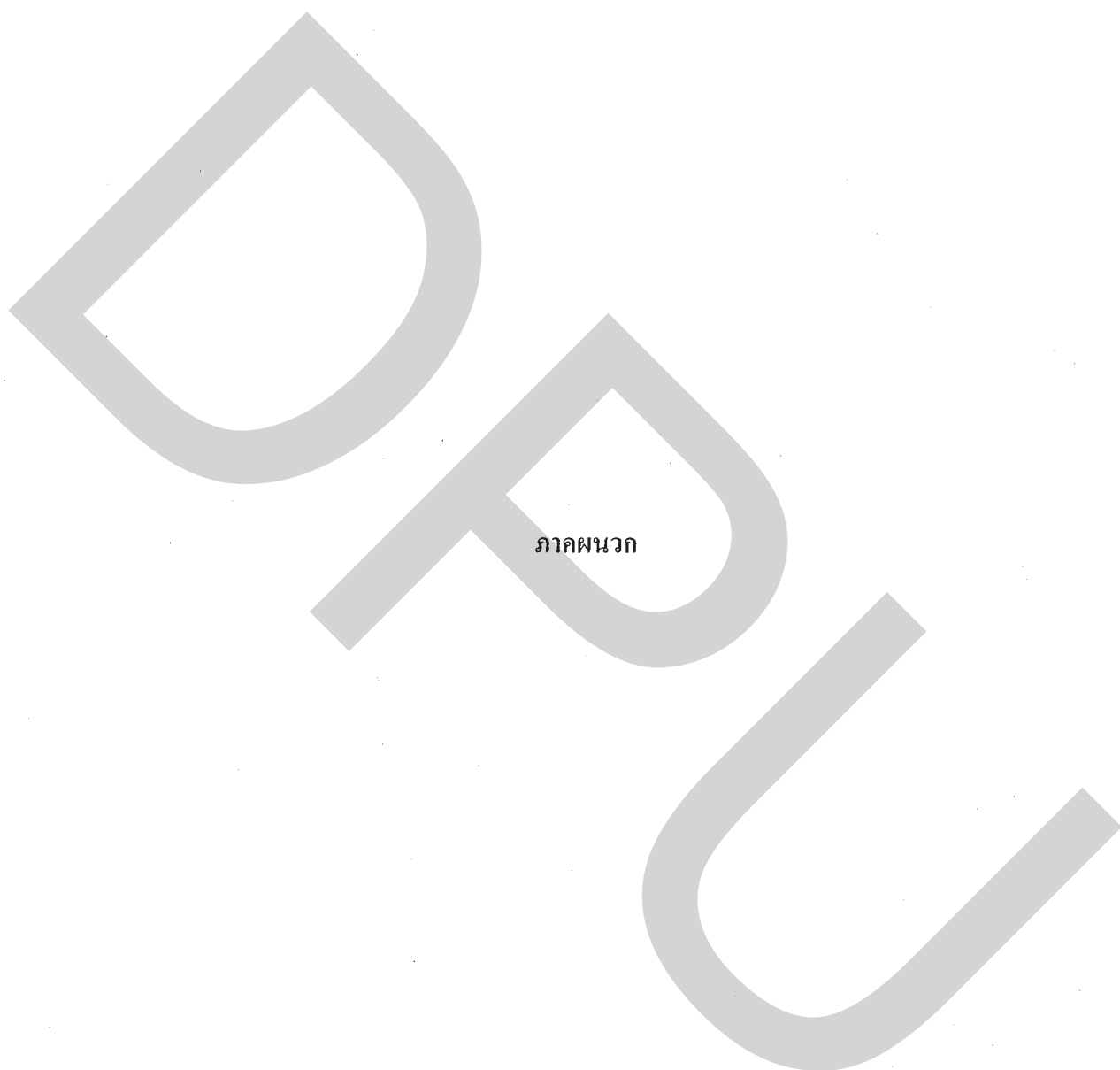
Research and Theory, 24(2), 83 – 98

Duke, c. (1990) **Adult education and development Meckenheim Germany :**

Druck Center Meckenheim

National Institute for Adult Education [NIAE] (1971) **The Year Book of Adult Education**

London: Author. New York: McGraw – Hill.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ – สกุล
สถานที่ทำงาน
ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพล
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. ชื่อ – สกุล
สถานที่ทำงาน
รองศาสตราจารย์ อมรา รอดดารา
คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ชื่อ – สกุล
สถานที่ทำงาน
รองศาสตราจารย์ ดร. อำไพรัตน์ อักษรพรหม
สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 2 แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาต่อ มรช.

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าตัวเลขประจำข้อ และเติมข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

1) ชาย

2) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ที่อยู่ปัจจุบัน

1) กรุงเทพมหานคร

2) จังหวัดอื่น (โปรดระบุ).....

4. วุฒิการศึกษาที่ใช้สมัครเรียน มรช.

1) ปริญญาตรี

2) ปริญญาโท

3) อื่น (โปรดระบุ).....

5. นักศึกษาได้ศึกษาอยู่ที่ มรช. ปีที่เท่าไร

1) ปีที่ 1

2) ปีที่ 2

3) ปีที่ 3

4) ปีที่ 4

5) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. นักศึกษาได้ศึกษาที่ มรช. คณะหรือสาขาวิชาใด

1) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

2) สาขาวิชาการจัดการศึกษา

3) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. นักศึกษาได้รับทุนการศึกษาจาก มรช. จำนวนเท่าไร

1) 20 เปอร์เซ็นต์

2) 50 เปอร์เซ็นต์

3) 100 เปอร์เซ็นต์

4) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

.../ ตอนที่ 2 แรงจูงใจ

ตอนที่ 2 แรงจูงใจและความต้องการในการเข้าศึกษาต่อ มทบ.

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงตามความเป็นจริงเพียงข้อละ 1 ช่องและโปรดตอบทุกข้อ

	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
แรงจูงใจและความต้องการส่วนตัว					
1. ความสนใจส่วนตัว.....					
2. การมีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น.....					
3. การได้รับวุฒิเพิ่มหรือสูงขึ้น.....					
4. การมีชื่อเสียง เกียรติยศและศักดิ์ศรี.....					
5. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....					
6. การมีเพื่อน.....					
แรงจูงใจและความต้องการด้านอาชีพ					
1. การเปลี่ยนอาชีพ.....					
2. การประกอบอาชีพหลัก.....					
3. การประกอบอาชีพรอง หรืออาชีพพิเศษ.....					
4. ความมั่นคงก้าวหน้าในอาชีพ.....					
5. การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อยู่ในวิชาชีพ.....					
6. ความเป็นอาชีพที่สังคมต้องการ.....					
7. ความเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยกย่องในสังคม.....					
แรงจูงใจและความต้องการด้านสถาบันการศึกษา					
1. มทบ. เปิดโอกาสทางการศึกษา.....					
2. หลักสูตรเกี่ยวข้องกับงานที่ทำหรือจะทำในอนาคต.....					
3. หลักสูตรนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้.....					
4. การประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย.....					
5. ชื่อเสียงมาตรฐานและคุณภาพของมหาวิทยาลัย.....					
6. ระบบการศึกษาอำนวยความสะดวก.....					
7. มาตรฐานและคุณภาพการศึกษา.....					
8. ชื่อเสียงคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน.....					
9. ค่าใช้จ่ายเป็นที่ยอมรับได้.....					

ภาคผนวก ค
ประกาศมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
เรื่องการให้ทุนอุดหนุน โครงการวิจัยในชั้นเรียน

DPU 2511

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ Dhurakij Pundit University
มุ่งนำความรู้สู่การปฏิบัติ

 ๑๑๐/๑-๔ ถนนประชาชื่น หลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ (๐๒๒) ๙๕๔-๗๓๐๐ โทรสาร (๐๒๒) ๕๙๙-๙๖๐๕-๖
 110/1-4 Prachachuen Rd., Laksi, Bangkok 10210 Tel. (662) 954-7300 Fax. (662) 589-9605-6 www.dpu.ac.th

วิทยาลัยครุศาสตร์

เลขที่รับ วค.0414(1)/ 239

วันที่ ๒๓/๕/๕๕ เวลา ๑๖.๔๐

1๘๖๖๖๖

ประกาศมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ที่ 0500/0502

เรื่อง การให้ทุนอุดหนุนโครงการวิจัยในชั้นเรียน

ด้วยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โดยคณะกรรมการพิจารณาทุนสนับสนุนการวิจัย ได้พิจารณาให้ทุนอุดหนุนโครงการวิจัยในชั้นเรียน ประจำปีภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2554 ได้แก่

1. โครงการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง Microsoft office Excel 2007 โดยใช้วิธีเรียนเพิ่มเติมจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน” ของ อาจารย์ปิยลักษณ์ พงษ์ทวีรัตน์ อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. โครงการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง “แรงจูงใจและความต้องการในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์” ของ รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ ชาติไทย ผู้อำนวยการหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์

ประกาศ ณ วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2555

(ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินารัตน์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดี

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

Statistics

SEX

N	Valid	189
	Missing	0
Percentiles	2	1.00

SEX

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	69	36.5	36.5	36.5
	2	120	63.5	63.5	100.0
	Total	189	100.0	100.0	

Statistics

AGE

N	Valid	189
	Missing	0
Percentiles	2	1.00

AGE

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	126	66.7	66.7	66.7
	2	49	25.9	25.9	92.6
	3	10	5.3	5.3	97.9
	4	4	2.1	2.1	100.0
	Total	189	100.0	100.0	

Statistics

ADD

N	Valid	189
	Missing	0
Percentiles	2	1.00

ADD

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	130	68.8	68.8	68.8
2	44	23.3	23.3	92.1
3	3	1.6	1.6	93.7
4	3	1.6	1.6	95.2
5	9	4.8	4.8	100.0
Total	189	100.0	100.0	

Statistics

EDU

N	Valid	189
	Missing	0
Percentiles	2	1.00

EDU

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	155	82.0	82.0	82.0
2	34	18.0	18.0	100.0
Total	189	100.0	100.0	

Statistics

YEAR

N	Valid	189
	Missing	0
Percentiles	2	1.00

YEAR

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	110	58.2	58.2	58.2
	2	70	37.0	37.0	95.2
	3	3	1.6	1.6	96.8
	5	6	3.2	3.2	100.0
	Total	189	100.0	100.0	

Statistics

FAC

N	Valid	189
	Missing	0
Percentiles	2	1.00

FAC

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	10	5.3	5.3	5.3
	2	15	7.9	7.9	13.2
	3	44	23.3	23.3	36.5
	4	85	45.0	45.0	81.5
	5	34	18.0	18.0	99.5
	6	1	.5	.5	100.0
	Total	189	100.0	100.0	

Statistics

SCHO

N	Valid	189
	Missing	0
Percentiles	2	1.00

SCHO

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	18	9.5	9.5	9.5
2	32	16.9	16.9	26.5
3	13	6.9	6.9	33.3
4	23	12.2	12.2	45.5
5	21	11.1	11.1	56.6
6	82	43.4	43.4	100.0
Total	189	100.0	100.0	

Descriptive Statistics

PRIV

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
PRIV4	189	3.81	.796
PRIV1	189	3.95	.784
PRIV5	189	3.96	.808
PRIV6	189	3.98	.844
PRIV2	189	4.14	.629
PRIV3	189	4.39	.597
Valid N (listwise)	189		

Descriptive Statistics

PRIV Total

	N	Mean	Std. Deviation
PRIVรวม	189	4.0379	.49424
Valid N (listwise)	189		

Descriptive Statistics**CARR**

	N	Mean	Std. Deviation
CARR1	189	3.27	1.183
CARR3	189	3.44	.996
CARR5	189	3.92	.869
CARR2	189	3.93	.940
CARR6	189	3.96	.795
CARR7	189	4.04	.821
CARR4	189	4.16	.818
Valid N (listwise)	189		

Descriptive Statistics**CARR Total**

	N	Mean	Std. Deviation
CARRรวม	189	3.8178	.66172
Valid N (listwise)	189		

Descriptive Statistics**INST**

	N	Mean	Std. Deviation
INST4	189	3.54	.908
INST9	189	3.65	.823
INST6	189	3.88	.876
INST5	189	3.97	.754
INST7	189	4.03	.683
INST3	189	4.13	.688
INST1	189	4.13	.675
INST2	189	4.19	.762
INST8	189	4.23	.691
Valid N (listwise)	189		

Descriptive Statistics**INST Total**

	N	Mean	Std. Deviation
INSTรวม	189	3.9730	.55537
Valid N (listwise)	189		

T-Test

Group Statistics

	SEX	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
PRIV מגדר	1	69	4.0990	.48953	.05893
	2	120	4.0028	.49554	.04524

Independent Samples Test

		t-test for Equality of Means		
		t	df	Sig. (2-tailed)
PRIV מגדר	Equal variances assumed	1.291	187	.198
	Equal variances not assumed	1.296	143.309	.197

Group Statistics

	SEX	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
CARR מגדר	1	69	3.8861	.65903	.07934
	2	120	3.7786	.66282	.06051

		t-test for Equality of Means		
		t	df	Sig. (2-tailed)
CARR מגדר	Equal variances assumed	1.076	187	.283
	Equal variances not assumed	1.078	142.549	.283

Group Statistics

	SEX	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
INST	1	69	3.9791	.54175	.06522
נכר	2	120	3.9694	.56527	.05160

		t-test for Equality of Means		
		t	df	Sig. (2-tailed)
INST נכר	Equal variances assumed	.114	187	.909
	Equal variances not assumed	.116	146.891	.908

ANOVA AGE

PRIV נכר

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.186	3	.062	.250	.861
Within Groups	45.737	185	.247		
Total	45.923	188			

ANOVA CARR

CARR נכר

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.270	3	.090	.203	.895
Within Groups	82.051	185	.444		
Total	82.320	188			

ANOVA INST

INST נכר

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.874	3	.291	.943	.421
Within Groups	57.112	185	.309		
Total	57.985	188			

ANOVA ADDPRIV
ကွဲ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.480	4	.120	.486	.746
Within Groups	45.443	184	.247		
Total	45.923	188			

ANOVACARR
ကွဲ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.467	4	.117	.262	.902
Within Groups	81.853	184	.445		
Total	82.320	188			

ANOVAINST
ကွဲ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.581	4	.395	1.289	.276
Within Groups	56.405	184	.307		
Total	57.985	188			

ANOVA EDU

EDU

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.297	1	.297	1.217	.271
Within Groups	45.626	187	.244		
Total	45.923	188			

ANOVA

CARR

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.573	1	1.573	3.642	.058
Within Groups	80.748	187	.432		
Total	82.320	188			

ANOVA

INST

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.887	1	1.887	6.289	.013
Within Groups	56.099	187	.300		
Total	57.985	188			

ANOVA YEARPRIV
ANOVA

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.302	3	.434	1.799	.149
Within Groups	44.621	185	.241		
Total	45.923	188			

ANOVACARR
ANOVA

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.585	3	.195	.441	.724
Within Groups	81.736	185	.442		
Total	82.320	188			

ANOVAINST
ANOVA

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.522	3	1.174	3.988	.009
Within Groups	54.463	185	.294		
Total	57.985	188			

ANOVA FAC

PRIV:รณ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.077	5	.415	1.734	.129
Within Groups	43.846	183	.240		
Total	45.923	188			

ANOVA

CARR:รณ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	2.256	5	.451	1.031	.401
Within Groups	80.064	183	.438		
Total	82.320	188			

ANOVA

INST:รณ

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4.599	5	.920	3.153	.009
Within Groups	53.386	183	.292		
Total	57.985	188			

ANOVA SCHO

PRIV

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	1.762	5	.352	1.460	.205
Within Groups	44.161	183	.241		
Total	45.923	188			

ANOVA

CARR

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	4.424	5	.885	2.078	.070
Within Groups	77.897	183	.426		
Total	82.320	188			

ANOVA

INST

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	3.936	5	.787	2.665	.024
Within Groups	54.049	183	.295		
Total	57.985	188			